

Cerkveni

GLASILO SLOVEN
SKIH CERKVENIH
GLASBENIKOV

Glasbenik

ŠT. 5, 4

MAREC ♦ 1937 ♦ APRIL

LETO 60

K prepородu naše cerkvene glasbe.

G. Vilko Ukmar, sedanji že večletni vestni glasbeni poročevalec »Slovenca«, profesor glasbene zgodovine in glasbene estetike na državnem konservatoriju v Ljubljani, je napisal v »Slovenca« dne 9. februarja t. l., poročajoč o 1. in 2. številki »Cerkvenega Glasbenika«, tako važne besede, tikajoče se naše cerkvene glasbe, da se nam zdi potrebno jih v našem listu ponatisniti in se o njih porazgovoriti.

G. Ukmar omenja najprej 60 letnico našega Cecilijinega društva oziroma »Cerkvenega Glasbenika« ter nadaljuje: »Prav značilno pa je, da se ta jubilej veže še z drugim, namreč s 100 letnico rojstva skladatelja Antona Foersterja, ki je bil med ustanovitelji lista in tudi prvi njegov urednik.¹ Ker je ta glasbeni list rodilo stremljenje, vrniti cerkveni glasbi njen pristni, pravi značaj, ki naj odvrnjen od posvetnjaštva vsebuje globokega religioznega duha, bi bilo ob tem jubileju prav gotovo najumestnejše spominsko dejanje to, da bi isto stremljenje stopilo zopet očiščeno v ospredje in da bi se zgostile vse sile zopet v borbi za očiščeno duhovno glasbo. Kajti ne smemo si zapirati oči in misliti, da je vse, kar se danes nudi pri nas kot religiozna in cerkvena glasba, res to, kar hoče biti. Vsakemu, ki čuti, kdaj so melodije in sozvočja odsevi čutnih vzgibov in kdaj odziv religioznih duhovnih doživetij, bo danes marsikdaj postalo tesno ob cerkvenem petju in si bo moral priznati, da ima danes posvetna glasbena umetnost velik vpliv na cerkveno in to toliko huje, ker je v zadnjem času umetnost itak zašla v naturalistični tok, kar pa seveda z druge strani zopet toliko bolj ovira pravo razsojanje, ker smo z naturalizmom tako prepojeni, da mu še komaj moremo stopiti v distanco in si ga ogledati. Toda ko živimo v času splošnega in tudi umetniškega presnavljanja, bi gotovo bilo prav, da se zgane tudi cerkvena glasbena umetnost in se ogleda v kritičnem presojanju ter si obenem s tako živo snujočo posvetno

¹ Namreč urednik priloge. Prvi urednik lista je bil prof. Janez Gnjezdca. — Urednik.

glasbo pričanja iskati sledi v bodočnost. Kajti razvoj je in kar je veljalo nekoč, ne more veljati danes in še manj v bodoče. In prav bi bilo, ko bi s to zavestjo stopal v jubilejno leto Cerkveni Glasbenik.«

Naše uredništvo ta poziv toplo pozdravlja in se z izvajanjem gospoda Ukmarja v glavnem strinja. Kako tudi ne! Saj je naše Cecilijino društvo skupno z listom in orglarsko šolo imelo od početka do danes v ospredju in kot glavni cilj delati za res dobro, pravo in resnično cerkveno glasbo, ki naj se — kolikor je pač mogoče — loči in razlikuje od posvetne in ki naj bo usmerjena in zmožna dvigati srca k Bogu, proč od sveta, svetnih čustev in želja in ki naj jih stori sprejemljiva za čim tesnejšo naslonitev na liturgijo in za milosti, ki po nji in iz nje potekajo. Res je pa tudi, da društvo z listom in šolo vred vsega, kar je hotelo in nameravalo, žal ni doseglo, ker se za njegov dramni klic mnogi niso brigali in se tuintam še danes ne. Našega lista mnogi, ki jim je namenjen, niti ne bero, kaj še le da bi se kaj več potrudili in žrtvovali za pravo cerkveno glasbo. Zato bo treba v tem pogledu še mnogo dela.

Prav tako bomo morali v bodoče še mnogo bolj kot do zdaj paziti, da bodo skladbe, namenjene za cerkveno uporabo, povsem odgovarjale svojemu namenu, bodisi predvsem po duhu in značaju, kakor tudi po neoporečni obliki.

Tudi vsak zdrav napredek v cerkveni glasbi bo naš list kakor do sedaj tudi v bodoče z vsemi močmi podpiral in pospeševal. Treba pa je, da smo si na jasnem, v čem naj se ta napredek v bodoče kaže in v kakšni smeri razvija.

Zelo težko vprašanje je ugotoviti v posameznih primerih, katera za cerkev zložena glasba ni več cerkvena oziroma kje in v čem se pričanja posvetnost.

O vsem tem se bo treba podrobno razgovoriti. Prosimo in vabimo naše cerkvene in tudi druge glasbenike, da povedo o tej važni stvari svoje mnenje.²

Dr. A. Dolinar:

Zgodovina katoliške cerkvene glasbe.

(Dalje.)

Po l. 1848 so postala društva ona torišča, kjer so se časovna gibanja urejevala in idejno tako usmerjevala, da se je moglo računati na uspeh. Po zgledu mnogoterih idejnih gibanj v okviru celotnega katoliškega preporoda je privzela tudi cerkveno-glasbena preporodna smer tedaj običajno obliko: društva. V krog sodelavcev je pristopil mož izrednih organizacijskih

² V »Slovenec« dne 21. februarja t. l. pa je dal prof. Matija Tomc zelo obsežno in premisleka vredno izjavo o naši cerkveni glasbi, ki bomo o nji v našem listu tudi še govorili. — Urednik.

sposobnosti: F r. K s. Witt,¹ ki je bil v vsakem oziru sposoben, da tudi deželo; sploh širšo javnost, za to vprašanje zainteresira. V listu: Die fliegenden Blätter für kath. Kirchenmusik — očrta l. 1867 osnutek pravil z ozirom na cerkveno-glasbeno prepородno društvo: leto pozreje — 1868 — je bilo — povodom katoliškega shoda v Bambergu — ravno tam ustanovljeno »Nemško cecilijansko društvo« z društvenim glasilom »Musica sacra«, kateremu se je l. 1875 pridružil »Gregoriusblatt« v Düsseldorfu. Ker so dogodki l. 1870 vodili do prekinitve vatikanskega koncila, zato cerkveno-glasbena vprašanja niso prišla v pretres. Breve: Multum ad commovendos animos Pija IX. z dne 16. dec. 1870 je prinesel cerkveno odobritev novo ustanovljenemu društvu. Nova prepородna društva so hitro rastla tudi izven mej Nemčije: v Holandiji, Ameriki in v tedanjih avstrijskih deželah, bodisi kot Cecilijina društva, ki so zajela vsa cerkveno-glasbena področja, bodisi kot Gregorijeva društva (Gregorius-Verein), ki so posvečala pozornost v prvi vrsti koralnemu vprašanju.

Namen društva je bil v prvi vrsti namenjen prerodu in povzdigi cerkvene glasbe in to v mnogih ozirih, ki se dajo približno takole opredeliti: a) vzbujati zanimanje za cerkveno liturgijo, b) dvigati smisel in razumevanje za koralno petje, za ljudsko pesem, posebno še za umevanje del vokalnega polifonskega glasbenega sloga, tako starejšega kot novejšega porekla, dalje primerno upoštevati v cerkvi instrumentalno glasbo in potrebno pozornost obračati tudi skrbi za ustvaritev novih cerkveno-glasbenih del.

Ustanovitev Cecilijinega društva je bila v prvi vrsti plod velikega organizacijskega dela: njegovi izredni uspehi leže v zunanjem glasbenem poteku. Največ je tukaj pomagal tisk: idejam in zasnovam Cecilijinega društva so v svrhu široke propagande nudili vso oporo založnik Pustet v Regensburgu, Schwann v Düsseldorfu, Böhm v Augsburgu poleg številnih drugih, ki so interese društva istovetili s svojimi. Ti so cecilijansko misel in hkrati sem spadajoče skladbe razglasili svetu. *Ursprung*² točno pristavlja: Cecilijina društva in založništva so bila glede uspehov odvisna drug od drugega.

¹ Witt je bil rojen l. 1834 v Walderbach-u na Bavarskem, študiral je v Regensburgu, kjer je vso gimnazijsko dobo sodeloval v pevskem zboru; glasbena voditelja sta mu bila Proske in Schrems; l. 1856 je postal duhovnik, zatem učitelj koral v bogoslovnem semenišču. L. 1871 je bil izvoljen za prvega predsednika Cecilijinega društva in potem še trikrat. V tem svojstvu je bil izredno delaven, v prvi vrsti seveda kot organizator z vsemi odlikami in slabostmi agitatorja, potem tudi kot glasbeni pisatelj in tudi kot skladatelj: čez 50 skladb je izšlo; pomembne so njegove maše v čast sv. Frančišku Ks., sv. Rafaelu; njegov slog je močno polifonski, a vkljub temu poln smisla za prikupljivo melodično linijo; do izraza pride tudi njegov čut za dramatične vzpone: ravno tukaj je pa opaziti pomanjkanje poznanja tehnike za večje glasbene oblike. Močna razgibanost je označevala tudi njegovo prepородno delovanje: l. 1865 izšli brošuri: Der Zustand der kath. Kirchenm. je naslovil motto: »Ogenj sem prišel prineset in kaj hočem drugega. kot da gori!« L. 1888 je preminul v Landshut-u.

² Ursprung: Die kath. Kirchenm. str. 278.

Z Wittovo smrtjo njegove ideje niso zamrle: višja cerkvena oblast se je za stvar zavzela in skušala z okrožnicami razložiti važnost nove reforme. Njegovo delo sta srečno podprla dva moža — Haberl³ in Haller — ki sta v najbolj važni dobi ves razvoj pravilno usmerila in pokretu zajamčila trajnost. Prvi je važen v prvi vrsti kot glasbeni zgodovinar in pisatelj, ki je s pomočjo starejše znanstvene metode prve temelje novejšega glasboslovja utrdil. Revijo »Das kirchenmusikalische Jahrbuch«, ki jo je sam ustanovil, je obogatil z mnogimi važnimi izsledki iz klasične à cappella dobe, nadaljeval je tudi monumentalno izdajo Palestrinovih skladb (v moderni notaciji) v 33 zvezkih in oskrbel cerkveni del Lassove celotne izdaje. L. 1874 je dosegel ustanovitev cerkveno-glasbene šole v Regensburgu in ji kot dober gospodarstvenik zagotovil tudi njen obstoj. K razumevanju korala je pripomogla knjiga: Magister choralis; znane so dalje razprave: Wilhelm Du Fay, Rimska Schola Cantorum, Bibliografični in tematični katalog muzikalij v papeški kapeli in drugod.

Zvezo »Witt-Haberl« prav točno izpolnjuje Mihael Haller in sicer kot skladatelj in učitelj. Za Wittom je on prvi, ki je v začetku cecilijanskega gibanja domačim cerkvenim zborom oskrbel potrebne skladbe, ki so združevale potrebno resnost z lahko pevnostjo. Na podlagi studija starih mojstrov si je prisvojil izredno tehniko kontrapunktičnega vokalnega stavka, tako da so ga zvali »Palestrina 20. stoletja«. Njegov stavek prepletajo redko sejane melizme, a v prvi vrsti pridejo do veljave harmonska sozvočja, tako da sliči njegov stavek zgornjeitalijanskemu krogu polifonikov. Kot mojster vokalnega stavka je sicer v mašah oblikovno skoro suhoparen, nasprotno pa v motetih razgibanejši, kjer pridejo do izraza elementi novejše zbarske pesmi in zlasti močnejši poudarek izraznosti. Pomembne so njegove maše: v čast sv. Henriku, v čast Devici Mariji, v čast sv. Mihaelu in njegova šesteroglasna »Missa solemnis«; v ta krog spadajo tudi štiri- in osmeroglasni moteti, peteroglasne lamentacije in šesteroglasna maša »Ave Marija«, poleg številnih drugih skladb. Izdal je tudi nauk o kompoziciji za polifonsko cerkveno petje s posebnim ozirom na dela 16. stoletja; ta knjiga je bila mnogim glasbenikom — o katerih bomo še govorili — varen vodnik v glasbenem ustvarjanju.

V notranjem glasbenem dogajanju odkriva cecilijanski pokret — poleg mnogih sončnih — tudi veliko senčnih strani. a) Marsikoga je motilo pisanje tedanjih listov, pa tudi obsežnejših razprav in brošur, ki so razpravljala o tem vprašanju. Nekaterim je bilo vse preveč samohvale za tedanjo dobo, tako kot da bi glasbene zgodovine pred l. 1868

³ Haberl je bil rojen l. 1840 v Oberellenbach-u (Bav.). L. 1862 je postal duhovnik, po kratkotrajnem službovanju v Passau-u (kot glasbeni prefekt) se je 1867 preselil v Rim in ostal tam do 1870; udeleževal se je tam posvetovanj in zborovanj za temeljito reformo korala, za kar je bila sestavljena posebna komisija. Po vrnitvi v domovino je bil stolni kapelnik v Regensburgu. Vendar je pa čutil v sebi bolj nagnjenje in poklic do učenjaka kot do umetnika: resigniral je na omenjeno službo in je odšel zopet v Rim; umrl je l. 1910.

sploh ne bilo, ali, da v primeri s tem, kar je cecilijanska doba odkrila, sploh ni nič važnejšega. b) Glede koralnega vprašanja so bile prilike, v katerih je društvo začelo razvijati svoje delovanje, za ugodno rešitev prav primerne. Toda s tem, ko so se postavili na stališče vokalne glasbe 16. stoletja, so v dobri veri, da idealni položaj tedanje glasbe v dobi okrog Palestrina s seboj nujno tudi pravo sestavo koralna predpostavlja, izgubili kritični pogled v tem vprašanju. Ali je rimska komisija za proučevanje koralna vzela za podlago predelano medicejsko izdajo, ali je založnik Pustet znal po ovinkih predčasno si zagotoviti potrebno dovoljenje; na vsak način je bilo zaupanje v novo medicejsko izdajo neopravičeno: Pustet je dobil l. 1868 potrebno dovoljenje za izdajanje koralnih knjig od obredne kongregacije. Velika pogrška je bila v tem, da so kljub svarilnim glasovom znamenitih poznavalcev koralna zavržli na novo dvignjene koralne melodije in se odločili za reformirani koral in to še v najbolj nesistematični izdaji kot je bila ravno medicejska; s tem je bila važna naloga cecilijanskega pokreta za dolgo dobo speljana na napačno pot. c) Stilna usmerjenost skladateljev je bila naravnana v klasično vokalno polifonijo, kamor so bili vsi pogledi uprti: to usmerjenost so podpirale nove izdaje del 16. stoletja in pa Hallerjeva knjiga: »Kompositionslehre für polyphonen Kirchengesang«, ki je smer Fuxovega dela: »Gradus ad Parnassum« novejšim razmeram prikrojila. V začetku cecilijanskega gibanja so se čuli klici o moderni cerkveni glasbi, toda kmalu je nastala nejasnost glede razmerja do časovnega sloga. Značilno za to je dejstvo, da je bila želja Wittova, da se pojavi »Palestrina novejše orkestralne glasbe«, kar naj bi veljalo Lisztu; nič manj značilno ni drugo dejstvo, da tako Bruckner kot tudi Rheinberger v življenju nista našla milosti v očeh cecilijancev.

Glasbeno ustvarjalno delo cecilijancev je bilo spočetka uravnano v dveh smereh: najprej skladbe, ki so bile namenoma pisane za dnevno uporabo (Gebrauchsmusik) torej v časovnim razmeram prikrojenem slogu. Poleg Witta spadajo sem pomembni skladatelji: Mettenleiter, Greith, Stehle, Mitterer. V nasprotni smeri so delovali skladatelji, ki so jemali za podlago slog 16. stol. in od tu dalje ustvarjali: poleg Hallerja štejejo sem Nekesa, Schildknechta, Piela in poleg mnogih drugih še Schweitzerja in Diebolda.

Ta težnja po arhaiziranju kot vodilnemu estetskemu počelu je celotnemu gibanju občutno škodovala: močnejše tvorne osebnosti so se znale tej čeri v primernem loku izogniti, dočim so drugi — slabotnejši — stremeli povsem za posnemanjem sloga preteklosti, ki ga pa v njenih bistvenih sestavinah niso razumeli in zaradi tega bili med povzročitelji onih teženj, ki so vodile k popolni izolaciji cerkvene glasbe in jo usmerile proč od celotnega umetnostnega toka.

Naredba, ki je vzbudila res hudo kri, obenem pa celotni cecilijanski miselnosti vtisnila povsem svojevrstno odbijajoči značaj, je bila uvedba in upostavitve »Vereinskataloga«. Bil je to seznam onih cerkveno-glasbenih del, ki so po mnenju voditeljev cecilijanskega gibanja bila vse-

stransko neoporečna: torej vsekakor v liturgičnem kot v umetnostnem oziru. Točno pripominja glede tega dr. Weinmann: »V naprej moramo razlikovati zgolj liturgično in na drugi strani umetnostno-estetsko stališče. V kolikor se smatra katalog le kot nekak kriterij za ali proti liturgični uporabi kake skladbe, v kolikor se torej referentova sodba giblje le bolj na negativni podlagi — izločitev vseh nepopolnih in neprimernih tekstov in vseh teatraličnih učinkov — ne more nihče ugovarjati in more vsakomur biti le v pomoč. Séveda, če bi kdo povdarjal, da je pri izbiri cerkveno-glasbenih del izključno ta katalog merodajen, bi bili očitki njegovih protivnikov vsestransko upravičeni; tudi izven v katalogu zaznamenovanih skladb obstojajo enakovredna in dovršena dela: mnogo je namreč v katalogu del, ki so v umetniškem oziru brezpomembna, za katere pride le liturgična uporaba vpoštev.«

(Dr. Weinmann: Geschichte der Kirchenm., str. 194.)

Fran Ferjančič:

Nekaj spominov iz prve dobe Cecilijinega društva.

(Ob njegovi šestdesetletnici.)

Biserni jubilej našega Cecilijinega društva! Kdo bi se ga ne veselil? Radosno nam hite misli daleč tja nazaj v one lepe, idealne čase, ko je sveto navdušenje za čast božjo in za pravo cerkveno glasbo priklicalo v življenje nam tako ljubo Cecilijino društvo.

V oni dobi pred 60 leti je bila cerkvena glasba pri nas še na zelo nizki stopnji. Sicer smo imeli že takrat nekaj vrlih domačih cerkvenih glasbenikov. Vendar vsi so čutili, da cerkvena glasba pri nas nikakor ni bila taka, kakršna bi morala biti. Zlasti kar je bilo boljših delavcev na glasbenem polju, so hrepeneli po izboljšanju cerkvene glasbe. In k uresničenju te želje jim je dalo pobudo Cecilijino društvo v Nemčiji, ki se je takrat zelo naglo razširjalo in je razvijalo živahno delavnost tudi izven nemške meje. Slavni organizator dr. Frančišek Ksaver Witt, po poklicu duhovnik, je na Nemškem ustanovil Cecilijino društvo že leta 1868. Ker je društvo potrdila tudi sv. stolica in mu dala še posebnega kardinala za protektorja, se je s tem veljava društva silno dvignila in se je društvo še hitreje širilo. Dr. Witt pa je bil kot nalašč ustvarjen za reformatorja cerkvene glasbe. Bil je sam popolnoma izvežban v glasbi in izboren skladatelj. Lahko je s svojimi zglednimi skladbami kazal drugim pot do prave cerkvene glasbe. Bil je tudi izvrsten dirigent, nadarjen pisatelj in spreten urednik, ki je izdajal hkrati kar dva cerkvenoglasbena lista: »Fliegende Blätter für katholische Kirchen-Musik« in »Musica sacra«. Kot predsednik Cecilijinega društva je skliceval občni zbor vsako leto drugje. Na takih občnih zborih so bili navduševalni govori in cerkvenoglasbena prireditve. Leta 1876 je imel dr. Witt občni zbor svojega društva v Gradcu na Štajerskem. Tja je pohitelo tudi nekaj naših cerkvenih glasbenikov, kakor n. pr. Anton Foerster, p. Hugolin Sattner, p. Angelik Hribar in še nekateri drugi. Tamkaj so se zelo navdušili za izboljšanje cerkvene glasbe in že na povratku proti domu so skle-

nili, da hočejo ustanoviti tako društvo tudi v Ljubljani. In kar so sklenili, so tudi izvršili. Dne 14. junija 1877 je bil v Ljubljani že prvi občni zbor novo-ustanovljenega društva. Do tedaj je pristopilo k društvu že 230 članov, med njimi 48 ustanovnikov. V drugi številki prvega letnika »Cerkvenega Glasbenika« (1878) je navedenih imenoma že 57 ustanovnikov. Žal, da od vseh teh živi danes samo še eden, namreč msgr. Tomo Zupan.

Pravila novega Cecilijinega društva so posneli po pravilih nemškega Cecilijinega društva. A ravno to so nasprotniki že večkrat očitali našemu društvu, da je vzraslo na nemškem zelniku. Toda nič ne de. Ako ima naše društvo iste namene, kakor nemško, in ako so bile tedaj glasbene razmere pri nas približno iste, kakor na Nemškem, ni razvidno, zakaj bi ne smelo obojno društvo vsaj na splošno posluževati se istih pravil. Kakor na Nemškem, je bila tudi pri nas cerkvena glasba silno revna. Koliko trivialnosti in posvetnega duha je bilo v njej? In kdo se je takrat kaj menil za cerkvenoglasbeno liturgično predpise? Da, krvavo potrebna je bila tudi pri nas reforma cerkvene glasbe, pa naj bi prišla pobuda k temu iz Nemčije ali od koderkoli. Zato bi bilo nespametno spotikati se nad tem, da se naše društvo po svojem ustroju in svojih pravilih v bistvu naslanja na nemško društvo. Sicer pa je treba vedeti, da Cecilijino društvo ni ne nemško, ne slovensko, temveč je eminentno katoliško, ki ga je odobril in potrdil sam sv. Oče, in ki ima za svojega pokrovitelja škofa dotične škofije.

Tako torej je bilo pri nas ustanovljeno Cecilijino društvo. Jaz seveda nisem stal ob njegovi zibki, ker sem takrat vstopil šele v goriško gimnazijo. Vendar smo se dijaki, kar nas je bilo pevcev, kmalu začeli zanimati za novo cecilijansko strujo. In reči moram, da so vse moje simpatije kmalu bile na strani cecilijanstva, ker se mi je tedanja cerkvena glasba v Gorici zdela preveč posvetna in teatralna. Vpliv cecilijanstva se je v Gorici v oni prvi dobi pokazal le tu pa tam in v malenkostni meri. Pri kapucinih je orglal takrat — če se prav spominjam — g. Bajt, ki se je vneto oprijel cecilijanske misli. Nekoč sem bil na koru pri proizvajanju neke sicer preproste, a strogo cerkvene Moliterjeve maše.

V frančiškanskem samostanu na Kostanjevici sta v tisti prvi dobi cecilijanskega preporeda opravljala službo organista p. Konstantin Luser od 1867 do 1884, od 1885 dalje pa p. Efrem Turk. Obadva sta delovala v cecilijanskem duhu. P. Konstantin je bil tudi odbornik Cecilijinega društva, ki je bilo ustanovljeno leta 1883 za obe narodnosti goriške nadškofije. V nekoliko tesnejši stik sem prišel s p. Efremom, ker sem hodil včasih na frančiškanski kor. Zelo vnet cecilijanec je bil tedaj neki klerik, ki je tudi vedno pomagal pri petju na koru. Neko nedeljo popoldne je ta klerik že vse pripravil, da bi pri litanijah peli v cecilijanskem duhu. Kar pride na kor s p. Efremom neki goriški glasbenik in baritonist, ki želi peti sam zelo teatralen in necerkven »Tantum ergo« s precej poskočnim spremljevanjem na orglah. Klerik — cecilijanec je bil kakor na trnju. Po končanih litanijah se je proti meni in nekaterim drugim silno hudoval nad p. Efremom, češ da ni konsekventen. Rekel je: »Ako smo sklenili, da hočemo gojiti cecilijansko petje, moramo pri tem tudi vztrajati.« In jaz sem mu pritrnil. Seveda je bil p. Efrem tudi v veliki zadregi, ker ni mogel lahko odreči želji onega baritonista, ne da bi se mu za vselej zameril.

Najmanje je v tisti prvi dobi vplivalo cecilijanstvo na goriško stolnico. Opazil sem le to, da so pri popoldanski službi božji peli včasih znani p. Angelik Hribarjev »Tantum ergo« v F-duru.

(Dalje prihodnjič.)

Za boljšo prakso koral.

Cerkev je dobila, kakor pravi papeževa »Apostolska konstitucija« za cerkveno glasbo, od J. Kristusa nalogo, da čuva svetost in veličino hiše božje. Zato je njena dolžnost, da ohranja, določuje in predpisuje le ona, kakšna naj bo cerkvena liturgija, obredi in cerkveno petje. Kdor pozna zgodovino sv. Cerkve ve, da se je ona vedno trudila in si še danes mnogo prizadeva, da dvigne čast in dostojanstvo svete liturgije, da tako doseže v srcih vernikov učinek prave svetosti. Zlasti v novejšem času je storila sv. Cerkev v tem pogledu mnogo, ker se je zavedala prevažne naloge, ki jo ima v nadziranju bogoslužja in cerkvene glasbe. Cerkvena glasba, ki je tudi eden bistvenih delov bogoslužja, mora imeti svojstva in se ravnati po določbah, ki so v zakoniku za cerkveno glasbo (»Motuproprio«). Kjer se to ne izpolnjuje, niso kršeni samo principi, dani od najvišje cerkvene oblasti, ampak tudi usahne važen moment, ki bi moral po svojem lepotnem učinku dvigati človeška srca k Bogu.

Mnogo se je že pisalo o koralu (gl. tudi moj članek v »C. Glasb.« letnik 56., št. 11., 12., str. 162.), a zdi se, da še ni dovolj razumevanja za pravilno oceno in pravilno izvrševanje te cerkvene umetnosti. Vse cerkvene odredbe in zakoniki za cerkveno glasbo močno poudarjajo, da je gregorijanski koral najboljše cerkveno petje in vzor vse cerkvene glasbe. Največji glasbeni kritiki ga cenijo nad vse ter mu priznavajo visoko umetniško vrednost in lepoto. Pa opaža se, da stojimo po tolikem času, ko je izšel »Motuproprio« in »Apostolska konstitucija«, ki kažeta nove smernice v liturgiji, koralu in cerkveni glasbi in, ko živimo v času liturgičnih reform, ki odkrivajo vedno več lepote in globine te umetnosti, da stojimo še vedno na točki, ki bi morala biti že davno za nami. Zdi se, da se nikakor ne moremo vživeti v to, da je koral v prvi vrsti službeno petje v Cerkvi, ki je v povezanosti s svetimi obredi kras in dika vsega bogoslužja. Čemu toliko neupoštevanja, malomarnosti in neresnosti pri prednašanju krasnih koralnih spevov? Čemu toliko površnosti in nepravilnosti pri koralnem petju, pri tistem petju, ki spremlja sveto liturgijo? In to še celo tam, odkoder bi moral priti podvig in stati prvi branik teh častitljivih spevov! Človeku se trga srce, ko sliši, kako slaba je včasih reprodukcija vzvišenih gregorijanskih spevov, ki so nosilci tolike lepote. Pogled po župnijah nam mnogo pove.

Skrajni čas je že, da enkrat za vselej popravimo svoje napačno mnenje o koralu in ga tudi dejansko dvignemo na stopnjo, ki mu pripada. Papeževa »Apostolska konstitucija« od l. 1928., ki govori o cerkveni glasbi in ki nam jo je l. 1931. v »Cerkv. Glasbeniku« (št. 1., 2., 3., 4., 5., 6.) s praktičnimi smernicami tako krasno raztolmačil monsig. St. Premrl, nam mora biti sveta, jo moramo vzeti resno in ji posvetiti najglobljo pozornost. Ne gre tu za malenkosti ali dlakocepstvo, ampak gre za bistven

del svete liturgije, ki pa mora biti prav tako kot bogoslužje samo: dostojen, pravilen in lep. Ali ni to žalostno, da obstojajo pevski kori, katerim so krasne koralne kantilene popolnoma tuje in nam ne nudijo niti enkrat v letu, da bi prisluhnili koralnim lepotam?! Da bi bila vsaj ena koralna maša na leto! Ali kaj drugega! Pa slišiš druge stvari, ki imajo neznatno umetnostno vrednost, pa jih ponavljajo 3 do 4 krat na teden (kjer so pete maše), tako da postane še ta umetnostna lepota popačeni šablonski mehanizem.

Kje je koral, tisto petje, ki je vzor vsega cerkvenega petja, ki posvečuje duše, srca pa dviga k Bogu? Kje so koralne melodije, tiste melodije, ki ustvarjajo vzvišeno lepoto, ki izvira iz harmonije teksta in melodije? Kje je bogastvo in lepota koralnih spevov, tistih spevov, ki vzbujajo v sreih vernikov čudovite učinke za razumevanje religiozних tajen? Ali je sv. Cerkev zaman gojila s takim uspehom skozi ves stari, srednji in še novi vek te veličastne umetniške tvorbe, ki so spajale množice vernikov v veselo krščansko občestvo, ki je tudi dejansko razumelo globokost religiozних resnic? Zakaj je bil v tistih časih uspeh in napredek katoliškega sveta tako plodonosen in bogat, ko je bil koral edina glasba; in kakšen je danes, ko smo na višku glasbene izpopolnitve in živimo v dobi najrazličnejših glasbenih »— izmov«? Opaža se mnogokrat v cerkveni glasbi nagnjenost k čutni (naturalistični) glasbi, ki ni v skladu s cerkveno liturgijo, uvajajo se popolnoma svetne glasbene tvorbe, opušča pa se koral, ki zavzema prvo mesto v cerkveni glasbi. Ali je to prav? Ali tako izvršujemo načela papeževe okrožnice o cerkveni glasbi? Ne smemo se pač čuditi, če tudi od te strani usiha religioznost, koje eden glavnih stebrov so baš liturgični koralni spevi.

Druga stran pa je proizvodjanje koral samega. Današnji čas s svojim viškom razvoja zahteva kot drugje tudi v glasbenem proizvodjanju globoko preciznost, natančnost in pravilnost. Glede tega je pa danes mnogokje, zlasti po deželi kaj klavrna slika. Poje se, toda kako! Ne bom našteval in opisoval vseh napak in nestvorov, ki se porajajo pri koralni praksi, ki so torej vse drugo prej, nego pravilen in lep gregorijanski koral. Skušal bom to v podrobnem storiti na drugem mestu. Opozoril bom tu samo na misel, ki jo ukazuje deveta točka »Motupropria«, da se morajo namreč peti liturgični koralni teksti tako, kakor so zapisani v knjigah, da ostanejo besede neokrnjene, na svojem mestu, da se opusti nedostojno ponavljanje in lomitev besed in, da je treba vedno peti tako, da morejo poslušalci — verniki razumeti, kaj se poje. Tudi Benedikt XIV. je poudaril to določbo, ki je zelo važna. Besedni izraz mora biti popolnoma razumljiv in ima prednost pred melodijo. Naravno; saj ta glasba, koral, nima namena vzbujati čutne vtise, kakor svetna glasba, ampak hoče le naš duh dvigniti in ga navezati na višje, religiozne ideje k Bogu. K temu je potrebna besedna vsebina. Zato je pri koralu besedilo v ospredju, v katerem je poudarjen njegov vsebinski pomen. Besedilo mora biti jasno in razumljivo. Melodija, ki spremlja in razlaga besedni pomen, pa mora

tudi biti pravilno podana, sočna in lepa, polna svoje izvirne lepote. V zlitju teh dveh osnov in upoštevanju naštetih lastnosti doživimo potem pri proizvajanju koralnih melodij čustva, ki nam odkrivajo njegovo globoko in pravo lepoto, njegovo resnično umetniško vrednost. Mnogokrat se sliši zmotna trditev: »Koral ni lep, ni za sedanost.« Najboljši odgovor na tako nevedno trditev je: Ni lep za tistega, ki ga ne pozna in prav ne razumeva. Gotovo, saj iz nepoznanja še niso nikdar izvirala ugodna in prijetna čustva.

Koliko danes grešimo proti koralnim umetninam! Čas je, da krenemo v smer, ki nam jo je pokazal sv. oče in, ki nam jo narekujejo koralne umetnine same. Kako daleč so v tem oziru že mnogi narodi. Kako nujna bi bila zato pri nas poglobitev koralnega študija tam, kjer se vzgajajo oficijalni koralisti in kako potrebni bi bili razni poučni tečaji, zlasti za podeželje v svrhu pravilnejšega razumevanja liturgije in pravilnejšega ter boljšega koralnega proizvajanja. Pa o tem slednjem morda drugič.

Stanko Premrl:

Anton Foersterjeve cerkvene skladbe v prilogah »Cerkvenega Glasbenika«.

»Cerkveni Glasbenik je po smrti Antona Foersterja († 17. aprila 1926 v Novem mestu) objavil še tisto leto v 7. in 8. številki seznam njegovih svetnih in cerkvenih skladb ter teoretičnih del. Letos ob 100-letnici Foersterjevega rojstva hočemo v našem listu podati podroben pregled njegovih cerkvenih skladb, objavljenih v prilogah »Cerkvenega Glasbenika«, ki jim je bil Foerster 32 let urednik. Ob tej priliki se nam zdi primerno o teh njegovih skladbah izpregovoriti tudi kratko besedo oziroma to ali ono opazko.

Pregled omenjenih Foersterjevih skladb bo sledil v redu, kakor so v našem listu od početka, t. j. od l. 1878. dalje izhajale.

L. 1878.

Offertorium in Ascensione Domini. 4-glasni mešani zbor à capella. Foerster je pripisal: »Org. non obl.« (Orgle neobvezne). Skladba je kremenita, pretežno homofonska, z vmesnimi spretno uporabljenimi imitacijami in sekvencami oziroma gradacijami. »Alleluja« pričenjajo solisti v 3-glasnem stavku, zbor nadaljuje 4-glasno. Vso skladbo preveva tista pristna cerkvenost, ki je za Foersterjeve cerkvene skladbe značilna: vzorna umerjenost in jasnost v celotnem glasbenem poteku, dovršenost v obliki.

Prva pesem sv. rožnega venca »Angelj Marijo počasti«.

Druga pesem sv. rožnega venca »Češčena si, Marija Ti.«

Pesmi sta vzeti iz Bratovskih bukvic sv. roženkranca, ki jih je spisal Matija Kastelec, kanonik v Novem mestu (1678). Šestim pesmim v Bukvicah je pridejana melodija. Foerster je nekaj teh melodij priredil za 4-glasni mešani zbor in jim dodal za- in doigro. Nekatero je sprejel pozneje v Cecilijo.

Pange lingua (Tantum ergo). Harmoniziran koralni napev. Pisava v takrat običajnih celinkah, polovinkah in četrtinkah.

Responsoria ad missam in tono solemni. Mašni responsoriji, prirejeni za 4-glasni mešani zbor.

Veni sancte Spiritus. 4-glasni motet za mešani zbor. Jako lepa, hvaležna skladba, ki so jo mnogo peli in jo še danes pojo. Nahaja se tudi v Premrlovi Ljudski pesmarici.

Pesem Device Marije »Tebe Marija, hvalimo«. Iz Kastelčevih Bukvic (1678), prirejena za 4-glasni mešani zbor z za- in doigro.

K blagoslovu: »Častimo te«, »Sveto«, »Nikdar nas ne zapusti«. Splošno znana blagoslovna pesem, ponatisnjena pozneje v raznih pesmaricah. Z za- in doigro.

Lavretanske litanije. Op. 17. a) za mešani, b) za moški zbor. Preproste, deloma v ljudskem slogu.

Te Deum laudamus. Op. 18. Za 4-glasni mešani zbor. V gibkem teku se razpletajoča, ne težka, a krepka in učinkovita skladba.

Božična »Oj Dete je rojeno nam«. Star, značilen cerkven slovenski napev, ki ga je naše ljudstvo ponekod pelo še do srede prejšnjega stoletja. Zanesljivo priče za to so Blaž Potočnik, Jakob Aljaž, Franc Gerbič. Foerster je pesem priredil za 4-glasni mešani zbor z za- in doigro. Pozneje je izšla v Ceciliji, zadnji čas od Premrla na novo prirejena v Kramolčevih Cerkvenih spevih.

Post benedictionem cum Ss. Sacramento. Psalm 116. »Laudate Dominum«. Razstavno harmoniziran V. psalmov ton z za- in doigro.

L. 1879.

Kratek načrt koralnega petja. Navod je podan na podlagi takratnega medicijskega koralna in medicijske koralne pisave.

Štabat Mater, »Zalostna je Mati stala«. Star slovenski napev; pozneje v Ceciliji objavljen na besedilo »Večno srečno, je življenje« z za- in doigro.

Regina coeli za 4-glasni mešani zbor. Izklesana skladba, ki je svojo moč in svežost ohranila do danes v nezmanjšani meri.

Magnificat, »Poveljuje duša mi«. Melodija iz Kastelčevih Bukvic, prirejena za 4-glasni mešani zbor z za- in doigro. Pozneje sprejeta v Cecilijo.

Asperges me. Čvrst motet v C-duru za 4-glasni mešani zbor, ki so ga svojčas mnogo izvajali.

Requiem za 4-glasni mešani zbor, za 1 glas z orglami. Lepa, ne težka skladba. Izšla tudi samostojno kot op. 20. Vredno bi bilo jo ponatisniti.

Božična »Pridite molit Jezusa«. Stara češka pesem, prirejena za 4-glasni mešani zbor z za- in doigro.

L. 1880.

Credo in unum Deum. Koralni napev iz angelske maše, prirejen iz medicijske koralne izdaje v četrtinkah, polovinkah in osminkah za 4-glasni mešani zbor ali 1 glas z orglami.

Tantum ergo za 4-glasni moški zbor.

O cerkvenem žegnanju. »Nebeški grad Jeruzalem« za 4-glasni mešani zbor. V Ceciliji I. pozneje z izboljšanim besedilom.

Vsi svetniki »Oh odprite se nebesa« za 4-glasni mešani zbor. (Tudi v Ceciliji II.)

Responsoria ad Missam in tono solemni za 4-glasni moški zbor.

Božična »Zveličar Jezus vseh ljudi« (Jesu Redemptor). Nemški napev, prirejen za 4-glasni mešani zbor. (V Ceciliji I. »O Jezus, vsem Odrešenik«.)

L. 1881.

O presvetem Srcu Jezusovem. »Sveta začetnik blaženi« (Auctor beate saeculi) za 4-glasni mešani zbor. (V Ceciliji I. z novejšim besedilom.)

Ave maris stella. Melodija neznanega skladatelja, prirejena za 4-glasni mešani zbor.

Himna o slavni poroki Nj. Visokosti prejasnega cesareviča Rudolfa s prejasno kraljevo princezino Štefanijo Belgijsko. Za 4-glasni mešani zbor oz. za dvoali triglasno petje.

Tantum ergo za 3-glasni ženski zbor. (V Ceciliji I. za 4-glasni mešani zbor.)

Graduale in Assumptione B. Mariae V. za 4-glasni mešani zbor. Preprosta, ne težka skladba.

Graduale in Dedicatione Ecclesiae za 4-glasni mešani zbor. Skladba z izrazitimi motivi. Pri prvem Alleluja je uporabljen koralni motiv.

Offertorium in festo oo. Sanctorum za 4-glasni mešani zbor. Izredno lepa, harmonsko sočna pa tudi dramatsko napeta skladba. Biser med Foersterjevimi moteti.

V adventu. »Mogočni Stvarnik svetlih zvezd«, koralni napev, prirejen za 4-glasni mešani zbor v merjenem ritmu z za- in doigro. (Tudi v I. natisu Cecilije.)

V adventu. »Beseda večna, ki prišla«. Vse kot pri prejšnji skladbi.

Božična »Tja od izhoda solnčnega«. Istotako.

Nedolžnim otročičem. »Zasliši trinog, trese se«. Koralni napev, kot ga imajo mnogi cerkveni himni, predvsem »Jesu Redemptor« in drugi.

Graduale in die Nativitatis Domini za 4-glasni mešani zbor, zložen v falsoborodnih: v pretežno recitiranem večglasju.

L. 1882.

O svetih treh Kraljih. »O mesto med velikimi«, koralni napev, prirejen za 4-glasni mešani zbor z za- in doigro. (Tudi v Ceciliji I. 1. natis.)

O Mariji sedem žalosti. »O kak solz. studenec lije«. Enako prirejen koralni napev. (Tudi v Ceciliji II. 1. natis.)

Omni die dic Mariae (»Duša vsaki dan enaki«), napev neznanega skladatelja, prirejen za 4-glasni moški zbor.

Sv. Rešnje Telo (Sacris solemniis) »Praznika svetega«. Star napev, prirejen za 4-glasni mešani zbor. Ponatis v Ceciliji I. 1. natis, kjer sta 10. in 12. takt melodično poenostavljena.

Lauda Sion Salvatorem. »Hvali Sion Rešenika«. Star napev prirejen za 4-glasni mešani zbor. (V Ceciliji v obeh izdajah.)

Sv. Cirila in Metodu I. (Sedibus coeli nitidis). »Kristjani, pojte slavo zdaj«. Za 4-glasni mešani zbor. (V Ceciliji z novim besedilom »Opevajmo junaka dva«.)

Sv. Cirilu in Metodu II. (Lux o decora patriae). »Domovju luči krasni dve« za 4-glasni moški zbor. (Ponatis v Foersterjevih kantikah I.) Zelo občutena skladba.

V slavo Materi božji (Quem terra, pontus, sidera). »Glej zemlje, morje, zvezdice«. Koralni napev, prirejen za 4-glasni mešani zbor z za- in doigro.

Napevi psalmov »in tono duplici et semiduplici«. Osem psalmovih tonov, prirejenih za 4-glasni moški zbor. Pridejane so opazke, tikajoče se tega petja, kakor tudi vzorec, kako naj se večglasno poje »tonus peregrinus« in kako se intonira Magnificat v posameznih tonih.

L. 1883.

Tonus lamentationis. Koralni napev za lamentacije, prirejen za 4-glasni mešani zbor.

Gradualia tempore paschali. Čvrsta skladba za 4-glasni moški zbor. Značilno je stopnjevanje iz B-dura C in iz C-dura v D. Skladba je namenjena in ima besedila za belo nedeljo, za drugo nedeljo po Veliki noči, za Vnebohoda in nedeljo v osmini Vnebohoda.

- Kranjska z Avstrijo.* Slovenska himna v slavo 600-letni zvezi vojvodinje Kranjske s presvetlo hišo Habsburško. Krepka in živahna skladba za 4-glasni mešani zbor.
- Sveti Rok.* »Blagor mu, kdor ljubi brate« za 4-glasni moški zbor.
- Rojstni dan Marijin.* »Dan's veseli oznanujmo«. Za 4-glasni mešani zbor. V Ceciliji II.)
- Ime Marijino.* »Marija, o sladko ime«. Za 4-glasni mešani zbor s doigro. (V Ceciliji II. brez orgelskega dostavka.)
- O sv. arhangelju Rafaelu* (Tibi Christe, splendor Patris) »Tebe Kristus, luč Očeta«. Koralni napev, prirejen za 4-glasni mešani zbor z zaigro. (V Ceciliji II. 1. natis.)
- Versiculus* »Gloria Patri« (*doxologia minor*) IV *vocum inaequalium* (aut una voce cum organo) *uti cantari solet post* »Introitum«. Koralni napevi za Gloria Patri pri introitu, prirejeni za 4-glasni mešani zbor ali 1 glas z orglami.
- Graduale I. in Missa votiva de s. Maria* ab Adventu usque ad Nativitatem Domini. Za 4-glasni mešani zbor.
- Graduale II.* (Za isto mašo) za 1 glas z orglami.

L. 1884.

- Lepota Marijina.* »Dajte hribi in doline« za 4-glasni mešani zbor.
- Šmarčnična.* »Marija kraljica, nebeška Gospa« — za 4-glasni mešani zbor. (Tudi v Ceciliji II., v obeh izdajah.)
- Tolažnica.* »Blagor duši, ki nedolžna zapustila je ta svet«. Kratka nagrobnica za 4-glasni mešani zbor v a-molu.
- Rajnega slovo.* »Vse, kar živi na svetu, je le en kratek čas.« Star slovenski nagrobni napev, prirejen za 4-glasni mešani zbor v g-molu.
- Asperges me.* Pretežno recitativno zložena lahka skladba za 4-glasni mešani zbor.
- Novi mašnik.* »Glejte sreča, ko med nami novi mašnik dan's stoji«. 4-glasni mešani zbor.
- Pri škofovem obiskanju.* 4-glasni mešani zbor. Ljudsko melodijozni skladbi.
- Sv. birma.* »Oj presrečen ino dragi svete birme zlati čas! Ljudski napev, prirejen za 4-glasni mešani zbor.
- Graduale de Beata.* 4-glasni mešani zbor ali za dvoglasno petje z orglami.
- Sv. Terezija* (Haec est dies). »To slavni dan je.« 4-glasni mešani zbor.
- Zaupanje v Boga.* »Vseh zlegov na svetu se nič ne bojim.« Lep slovenski napev, prirejen za 4-glasni mešani zbor.
- Litaniae lauretanae.* Ad III. aut IV. voces (nec non ad II. voces cum organo). Znanim semeniškim litanijam, prirejeni od Jos. Sicherla, nekoliko podobne.
- (Dalje prihodnjič.)

Emil Hochreiter:

Moji spomini na p. Hugolina Sattnerja, posneti iz njegovih pisem.

(Dalje.)

12. 1. 1924: »To delo (opera) me tlači, kot težak kamen; toda kljub temu delam marljivo, pa samo dopoldne. Ko dokončam, se bova sešla h končni redakciji. Kedaj in kje — to prepustiva božji previdnosti... Veseli me, da skladaš zame 4 himne za Telovo; naj bodo homofone, lahke in efektne. »Platnike« so razprodane... Namesto Hubada je zdaj pevski vodja Gl. Matice Srečko Kumar iz Trsta... Zdaj študiram Palestrinovo »Missa brevis«.

8. 2. 1924: »Dokončal sem 2. dejanje; elaborat Ti pošljem obenem... 6. 2. je bil v Mariboru koncert tamošnje Gl. Matice: najprvo par pesmi, en Griegov bariton-solo, ki ga je pel P. Kamilo z orkestrom in končno »V pepelnih noči«. Dvorana natlačena, 120 pevcev in močan orkester, sestavljen iz civilistov ad hoc. P. Kamilo je krasno pel in si vsa srca naklonil. P. Matevž mi piše: »Izvajanje jako dobro; samo njega ni bilo«. Ostal sem doma in si mislil: Pametneje, kot se pustiti proslavljati.«

21. 2. 1924: »Pri nagradi »Pevske zveze« si dobil za zbor »Majski dan« častno premijo 1000 K. Čestitam. Neki gospod je pri tej priliki omenil: Tvoja dela so pač izvirna in umetnostno izdelana, a prevéva jih premalo narodni duh... Zdaj zlagam že 3. dejanje; sem pri 10. strani. Kako bi bil vesel, če dokončam škico do Velike noči... P. Regalat je še vedno bolan, včasih mu je bolje, včasih slabeje... Zdaj pojemo Rheinbergerjevo mašo v C-duru, katero smo bili že pozabili...«

5. 3. 1924: »Zakaj si zopet zložil tako težko izvedljive himne? Mar se še nisi poboljšal? Kateri zbor na deželi jih more peti pri procesiji? Glej! »Planike«, v katerih je polovica Tvojih skladb, zelo hvalijo, Tvoja zbirka »Immaculata« pa se ne more razpečavati, čeprav je pesem št. 6 sama vredna cene. Pošljem Ti tedaj eno Mittererjevo himno za vzorec; take naj bodo... Čakam še do 1. aprila... V Kalksburgu si pač zelo priden, kajti izvajanje Rheinbergerjevega oratorija »Christophorus« z lastnimi močmi zahteva veliko napornih vaj... V enem oziru Ti gre dobro, ker imaš vse godbenike v hiši, mi pa jih nimamo in moramo s sodelovalci pazno in oprezno ravnati... 3. dejanje je uspelo do 22. strani, do konca maja pa moram dokončati. V nedeljo grem k duhovnim vajam; memento mei! — Na glasbenem poprišču je velik prepir. Lajovic je v »Slovenec« dr. Čerina popadel, češ da prinaša nemške klasike. prvi operni kapelnik Rukavina pa hoče odstraniti Hubada kot intendanta. Naši skladatelji in predsedniki raznih društev se potegujejo za Hubada in so vložili memorandum. Jaz ne podpišem ničesar; me nič ne tiče, če so si drugi v laseh.«

26. 3. 1924: »Tvoje na novo zložene himne so boljše, toda dovoli, da jih vendar še prikrojim za naše razmere; jaz pretrpim v tem oziru tudi dosti od Tebe, sevé prav rad. Pisal jih bo kopist Dittler na 12 straneh; litografirali jih bomo doma in potem izdali.«

6. 4. 1924: »Kakor slišim, imaš v Kalksburgu lepe uspehe; pri delovanju sploh je nekaj ponosa potrebno, drugače ne nastane nič pravega in lepega; ponos ni prevzetnost (napuh) in le ta je greh... Blagrujem Te, da boš v kratkem videl Rim; jaz sem bival l. 1889 tam 3 tedne. Če se potuje v skupinah, se sicer ne vidi vsega natanko, a odpro se vse znamenitosti, kar zasebnikom le redko ustrežejo... Prošt dr. Elbert je po dolgi bolezni umrl; bil mi je mil prijatelj. Peljal sem se v Novo mesto k pogrebu kot zastopnik samostana in provincije, pa tudi iz lastnega nagiba. Knezoškof so ga pokopali, pridigovali in imeli pontifikalni rekvijem. Duhovnov čez 40, celo mesto na nogah...«

20. 4. 1924: »Velika sobota je. V stolnici pojo vsi zvonovi, vrši se veliko-nočna procesija. Pri nas praznujemo vstajenje Gospodovo šele ob šestih. V srce mi je segel danes zjutraj prvi »Lumen Christi«. Oh, če bi svet vendar spoznal, kaj vse nam je Kristus podal, vso civilizacijo in kulturo... Na cvetno nedeljo so izvajali v naši cerkvi Dvořakov »Stabat mater«; izvajanje prav dobro; 3000 ljudi, vsak kotiček zaseden... A tudi mi smo na koru našo nalogo dobro rešili; tako naprej, dokler Bog hoče... Zdaj bivaš v deželi »wo die Zitronen blüh'n«; še par dni, in moraš nazaj v svoj delokrog; tudi to mora biti. Vrnil se boš okrepečan v veri, ravznet v ljubezni do naše matere Cerkve,

ki si njenega poglavarja gledal in čigar blagoslov sprejel. Piši mi natančneje o potovanju!«

30. 4. 1924: »Hvala Ti za dolgo pismo in za sliko sv. očeta, ki je krasna... Moji načrti glede opere, ki so seve v božjih rokah, so sledeči: Sredi maja bom menda končal s tretjim dejanjem, konec mi bo delal dosti preglavice, toda »Ende gut, Alles gut!« Potem se bom odpočil... V juliju pa pridi sem, peljeva se spet za 14 dni v Košljun. Vrnivši se hočem začeti z inštrumentacijo. Tako bi se opera lahko vprizorila v jeseni 1925.«

6. 5. 1924: »M. Elizabeta mi je dala nova besedila za drugi zvezek »Planik«. Komponiraj jih šest, ki Ti jih pošljem obenem, pa fino v mojem smislu. Jaz jih imam že v delu... Rennerjeva maša, ki si jo izvajal v Kalksburgu, je za »pobe« pretežka v fizičnem oziru; to morejo le pevke. Na vsak način veliko delo!... Pri šmarnicah cerkev vedno polna, moram pa žal sam orglati in zbor, ki je polnoštevilen, dirigirati, ker more g. Vedral le redko sodelovati. Solist prof. Robida očara celo cerkev... Izvajali smo Premrlove »Mašne pesmic« (razen št. 6), doné prav lepo. Z vzporednimi kvintami se pa ne morem sprijazniti. Dr. Kimovec je v Malem Lošinju.«

19. 5. 1924: »Kako bo s Teboj? Pridi okoli 10. julija; naš konvent Te srčno vabi na odmor. Bova v teh dneh praznovala prav na tihem mojo zlato mašo na Brezjah, po porcijunkuli pa odrineva na Košljun. Jaz sem že star; Bog vé, ali bom še kdaj imel priložnost, par tednov zapored s Teboj preživeti... 16. 5. dopoldne sem opero dokončal. Pokleknil sem in zahvalil troedinega Boga za to milost. Dve leti me je težilo to delo, ko môra; kakor veš, sem ponovno hotel dati svinčnik iz rok in delo opustiti. Vselej sem se zopet pobral, ker nisem navajen, reči, ki sem se jih bil lotil, popustiti. Vem, da se bom moral še eno leto ukvarjati z inštrumentacijo, a glavna stvar — koncept je tukaj! Veliko lepih mest je v njem, in kar jih še ni, jih bom že našel... V nekaterih cerkvah pojô nekatere samospeve iz moje »Assumptio«, tako n. pr. je gospa Lovšetova pela v stolnici. To so koncesije »šmarnicam«, ki nimajo strogo liturgičnega značaja.«

27. 5. 1924. »Zadnje dni sem se pečal z opero Masseneta »Le Cid«; imel sem vtis, da ni treba, da se pred njo moja opera sramuje. Tvoji namigljaji so mi pri popravljanju 3. dejanja zelo koristni... Ti nameravaš takoj po šolskem sklepu potovati k materi v Budimpešto. Srečen človek, ki imaš še mater. Pozdravi jo in tudi Tvoji sestri... Naše himne prav pridno kupujejo; drugo leto bodo menda že razprodane. Potem pa izdamo drugi zvezek »Planik«.«

20. 6. 1924: »1. 6. sem šel za dva dni v Kranj, potem na Brezje; od tod sem se peljal na Jesenice, kjer sem izbral 2 zvonova za Dalmacijo. — 1. 7. bo glavni shod Cecilijinega društva, dopoldne v stolnici slovesna maša, pri kateri bodo izvajali eno Premrlovih maš; ob 11 zborovanje v semeniški dvorani. Prof. Bajuk bo predaval o metodi pevskega poŕka.«

2. 7. 1924: »Pri včerajšnjem zborovanju Cec. društva (lepa izvajanja!) sem se branil prevzeti na novo mesto predsednika, a moral sem se vdati. Kako dolgo bom še mogel?... G. Premrl se odpelje prihodnji teden za en mesec v Kranjsko goro; dr. Kimovec ga bo nadomestoval.«

Kmalu potem sva se sešla v Ljubljani; ostal sem tam več ko teden dni; 21. 7. je praznoval p. Hugolin svojo zlato mašo na Brezjah v milostni kapeli kar prav na tihem; bil sem tako srečen, da sem mu smel pri tej redki slovesnosti pri oltarju služiti, tudi sv. obhajilo sem prejel iz njegove roke. Sprehajala sva se nekajkrat na dan v krasnem samostanskem vrtu in po lepih tratah v

okolici vpricho krasnega planinskega sveta, osvežila stare spomine iz mladih let, a tudi dokaj govorila o glasbi, posebno cerkveni, o njegovi operi, o razmerah na Kranjskem i. dr. — Tako je minulo nekaj srečnih dni... Drugi del najinega odmora sva preživela v blagodejnem »zavetju«, ki ga je p. Hugolin tako ljubil in tolikrat že poiskal — v košljunskem samostanu. Štirinajst dni na tem otočju, ki mu ni enakega — v srečni samoti!... Pri tej priliki sva končoveljavno pregledala »Tajdo«. Nazaj gredé sva obstala za en dan na Trsatu.

21. 8. 1924: »Dragi mi! En cel mesec sem bil tako srečen, da sem užival Tvojo družbo, sedaj se moram zopet lotiti pisanja, da se s Teboj pomenim. Upam, da si srečno dospel domov in lepe vtise prinesel s seboj. Prve dni po moji vrnitvi se nisem nič kaj dobro počutil. Sprehajam se redno in pazim na to, da se strogo držim reda v vsakem oziru. Vreme je zelo neugodno, posebno za velesejm... Študiram zdaj neko knjigo o glasbeni estetiki. Kopist Dittler je v času najine odsotnosti kopiral prvo dejanje klavirskega izvlečka.«

28. 8. 1924: »Zopet Ti moram pisati. Preigral sem Dittlerjev prepis, zboljšal mestoma to in ono, a se prepričal, da me delo zelo napenja in da bo pri inštrumentaciji opere moje zdravje trpelo. Dva zdravnika sta mi svetovala: mir in počitek! Tožiti mi je z Jeftejem: »Veliko terjaš, o nebo! Zgoditi mora se tako.« — Zato Te prosim, preskrbi mi na Dunaju kakega inštrumentatorja ali bom pa jaz tukaj kakega iskal. Bojim se, da, če jih več inštrumentira, delo ne postane enotno, akoravno je v izvlečku dobro podano. Pričakujem željno Tvoj odgovor... Po Marijanskem shodu (7. in 8. 9.) grem za en teden v Kamnik. Premrl je v svojem rojstnem kraju na Vipavskem.«

1. 9. 1924: »Zadnjič sem Ti potožil svoje zdravstveno stanje. Res je, da ni posebno dobro; toda upam, da bom vendar fizično v stanu inštrumentirati; seveda ne smem strastno delati. Bog mi bo pomagal... Tvoj mi preskrbljen papir za partituro (vsaka stran je bila razdeljena v 5 taktov) ni zame prikladen, akoravno bi mi ne bilo treba linirati taktov. Preskrbi mi drugačen papir!... Včeraj je bila birma na Viču; škof so bili jako zadovoljni z delovanjem naših patrov.«

6. 9. 1924: »Hvala za nov notni papir, ki mi je všeč. Pomisli, sem že 8 strani inštrumentiral... Najprvo sem molil iz srca »Veni creator«, potem poprijel svinčnik in pričel... Delal bom počasi in le dopoldne... Zdravstveno stanje je vedno boljše... G. Premrl je preigral pri meni del 1. dejanja in bil jako zadovoljen... Zdaj se šele zavedam, v kaki meri je nama bil letošnji medsebojni stik koristen. Jaz sem Ti dal migljaje, da jih upoštevaš pri svojih božičnih kompozicijah, ki so za nas namenjene; od Tebe sem se pa spet veliko priučil. Če si mi n. pr. svetoval: tukaj vtakni 2 takta, sem bil kar nesrečen; zdaj mislim drugače...«

19. 9. 1924: »V Kamniku je bilo prijetno in dobro sem se okrepcal. Prišedši domov, sem grešil na to, en cel dan dopoldne in popoldne inštrumentiral: drugi dan sem bil »kaput«. Po takih dogodkih postanem pameten in presoden, dal Bog, da ne prepozno. Zdaj me ne zanima nič drugega, ko inštrumentacija moje »Tajde«; moja okoliščina mora zares imeti potrpljenja z menoj... Za novomeškega prošta je izvoljen g. Čerin, brat znanega kapelnika.«

28. 9. 1924: »Gospodov dan je... na koro smo našo nalogo izvršili, moram Ti zopet pisati. Kaj je z inštrumentatorjem za 3. dejanje?... Moje zdravje mi je glavna stvar; moram razdeliti inštrumentacijo na več let. Delam sicer pridno, sem že na 52. strani partiture, a moram se brzdati, ker me delo močno utruja... Dr. Mantuani gre v zasluženi pokoj... »Musica divina« pri naša v zadnji številki samo članke o Brucknerju; grdi pa Witta in Haberla (v marsičem ima prav), povečuje pa le Brucknerja. Po mojem gre predaleč.«

12. 10. 1924: »Ne išči več inštrumentatorja! delo mi gre izpod rok (107. stran!); upam, da bom do božiča že končal 1. dejanje... Dr. Pregelj je premeščen v Ljubljano na prvo gimnazijo, pa še nisem z njim govoril. Pelje se vsak dan v Kranj, ker ima še tam stanovanje... Študiram dve maši naenkrat: Reficeja (3 glasno) in Rennerja. Reficijeva maša je krasna, pa zahteva dobre tenoriste, ki jih zdaj imamo. Tudi Rennerjeva je pevce navdušila... Ti imaš že radio, kaj takega bi rabil...«

25. 10. 1924: »Pretekli teden sem bil par dni na Trški gori pri Novem mestu, ki Ti je dobro znana. Trgatev zelo pičila; izlet je bil zame dobra pavza pri mojem delu, pri katerem sem že došel do 173. strani... Dr. Gnidovec je imenovan za škofa, bo 8. 12. konsekriran, pride v Skoplje.«

5. 11. 1924: »Hvala Ti, da si pregledal klavirski izvleček (3. dejanje); Dolinar mi ga je prinesel. Nikdar ne bom pozabil Tvojega nesebičnega truda in skrbljivosti... Kmalu bom dokončal 1. dejanje (211. stran!); upam, da dobim red »hvalevredno«. Sem se pa tudi zelo prizadeval in tu in tam dolgo snoval... V petek pridejo na svitlo »Božičnice«, so se malo zakasnile... Rečem Ti: Refice je krasen; smo ga pa tudi peli lepo, kakor že dolgo ne. Brez vsake napake, fino nijansirano in z navdušenjem. Sklenili smo, da nadaljujemo naš zbor v nebesih. Rekel sem: »Jaz bom moral preje tja, da uredim pulte« Gospica Zupan zavrne: »A jaz hočem tudi gori stati zraven Vas, kot zdaj tu na zemlji...« [Kajne, ljubko!«

(Tukaj moram resnici na ljubo ugotoviti, da sva se pismeno v popolnoma strokovnjaški zadevi — vzrok najino muzikalno naziranje — malo spopadla ali »pokavsala« — samo enkrat v celem najinem dolgem prijateljstvu!«)

2. 12. 1924: »Dragi prijatelj! Po najinem glasbenem dvoboju si podava zopet roke, kajti ta naj ne kali prav nič najinih prijateljskih odnošajev. Prebral sem Tvoje vrste popolnoma mirno in jih na stran položil brez najmanjše razburjenosti. Odpusti mi, če bi Te bil razžalil; toda samo malo nejevoljen sem bil... Basta! Sedaj piše Dittler na čisto ostali del klavirskega izvlečka. Ko prinese elaborat, pričnem z inštrumentiranjem... O ko bi bilo že konec tega dela! Imam za zbor dovolj dela, ki ga zdaj ne morem opraviti... »Božične« se dobro razpečavajo, stroški so že poravnani; g. Premrl se je o njih pohvalno izrekel... Kmalu izide drugi zvezek »Planik'...«

24. 12. 1924: »Kaj delam? Nadaljujem inštrumentacijo in pregledujem in popravljam obenem klavirski izvleček. Pošljem Ti ga kmalu, prosim, odzovi se hitro, da bo Dittlerju možno, ga kopirati... Te dni dobiš Župančičevega »Cicibana«, ljubke pesmi; uglasbi to ali ono! Take zabavne reči bolje dopadajo, ko resne... Planike I. bodo izšle v drugi izdaji, vedno povprašujejo po njih... Oremus pro invicem!«

31. 12. 1924: »Dobiš obenem 2. dejanje pregledano in korigirano; izvrši hitro aprobacijo, da bo inštrumentacija v doglednem času končana!... Božični prazniki so me zelo utrudili, posebno sv. večer; komaj 3 ure sem spal. Na sv. dan sem ležal, a drugi dan spet dirigiral in orglal. Moram se zelo varovati, ker so živci razburjeni... Šele po praznikih bom nadaljeval, zdaj pustim partituro pri miru... V Mariboru je umrl Parma na posledicah operacije in bil v Ljubljano prepeljan. Z velikim pompom so ga pokopali. Torej zopet eden... Žalno koračnico iz »Oljke« so priredili za vojaško godbo, slišal jo bom v kasarni. Čemu naj kar tako leži? S politiko se ne bavim, z svetom imam le malo opravka, živim le za cerkev, oziroma za službo božjo in za muze.«

(Dalje prihodnjič.)

Orglarska šola v Ljubljani v letih 1877—1937.

Absolventi in drugi učenci.

Orglarsko šolo Cecilijinega društva v Ljubljani je v dosedanjih 60 letih (1877—1937) dovršilo in dobilo spričevalo usposobljenosti za organistovsko službo nad 300 njenih učencev. Poleg tega je šolo obiskovalo, a je ne dovršilo še nad 100 drugih učencev. Od prvih kakor drugih se jih je večina pozneje udejstvovala v organistovskem poklicu, nekaj jih je pa ali takoj ali pozneje šlo v razne druge službe. Od vseh dosedanjih absolventov in drugih učencev jih je v teku 60 let okrog 100 umrlo. — Letos, ob 60 letnici Cecilijinega društva za ljubljansko škofijo in obeh njegovih glavnih ustanov: orglarske šole in »Cerkvenega Glasbenika«, hočemo v našem listu podati pregled vseh dosedanjih absolventov in drugih učencev naše šole. Hkratu bomo pri vsakterem pridedjali še kratke življenjske podatke, kolikor jih o enem ali drugem sploh imamo oziroma smo jih mogli dobiti.

I. Absolventi orglarske šole v Ljubljani.

L. 1878.

1. Bernot Jožef¹, rojen 9. marca 1851 v Zagorici, župnija Stranje pri Kamniku. Kot organist je služboval v Stranjah trikrat, v Kovorju in Hinjah. Povsod je bil priljubljen. Umrli je 20. oktobra 1921 v Stranjah, kjer je imel svoje posestvo.

2. Carli Janez, r. 26. aprila 1851 v Šebreljah na Primorskem. Še preden je vstopil v orglarsko šolo, je orglal v Gornji Branici pri Vipavi. Po dovršenem izpitu pa je služboval kot organist v Kovorju, v mestni župni cerkvi v Škofji Loki, v Ribnici, v Zaplani nad Vrhniko, v Sodražici, Ajdovcu, Mirni peči in Studnem pri Postojni. Tu je umrl 3. septembra 1911. Bil je zelo spreten organist in pevovodja, zvest učenec in posnemovalec Foersterja. Izučil je nekaj drugih organistov. Zložil je tudi več cerkvenih skladb. Samostojno sta izšli dve slovenski maši in Te Deum, nekaj jih je objavil »C. Gl.«, nekaj pa jih je ostalo v rokopisu. (Prim. »C. Gl.« 1911, stran 83 in 84.)

3. Čebulj Janez, r. 20. junija 1845 v Adergasu, župnija Velesovo, umrl kot organist istotam 20. junija 1894.

4. Rott Jožef, r. 10. februarja 1858 v Ljubljani, u. 24. julija 1909 v Zagorju ob Savi. Kot organist je deloval najprej v Gor. Logatcu, potem bil poldrugo leto pri vojakih, nato orglal v Čatežu ob Savi, v Krškem 14 let in bil tudi občinski tajnik, v Dolu pod Ljubljano, zopet v Logatcu, nato v Vel. Laščah, v Selah pri Borovljah na Koroškem — hkrati občinski tajnik — in končno od l. 1904 v Zagorju ob Savi, kjer je njegov brat, skladatelj Gotard Rott, bil župnik. Jožef Rott je vneto deloval v cecilijanskem duhu in nekoliko tudi zlagal. Njegovo pesem v čast sv. Andreju ap. je »C. Gl.« priobčil v 10. prilogi l. 1884.

L. 1879.

5. Hladnik Ignacij, r. 25. septembra 1865 v Križah pri Trziču, u. 19. marca 1932 kot kapiteljski organist v Novem mestu. Prvo organistovsko službo je poldrugo leto vršil v št. Jakobu ob Savi, drugo osem let v Stari Loki, zadnje od l. 1889 dalje 42 let v novomeški kapiteljski cerkvi. V tem času je 25 let orglal in vodil petje tudi v cerkvi oo. frančiškanov. Hladnik je užival sloves enega izmed najboljših organistov v škofiji. Bil je res virtuoz in je nastopal tudi na cerkvenih koncertih. V Novem mestu je poučeval petje in glasbo

¹ Dovršil šolo kot izredni učenec.

tudi na raznih zavodih: na gimnaziji, na šoli »Glasbene Matice« in na kmetijski šoli na Grmu; bil je pevovodja »Dolenjskega pevskega društva«. Razen tega je klavir in gosli poučeval zasebno. Bil je končno zelo plodovit in priljubljen skladatelj. Zložil je in v tisku izdal 73 samostojnih glasbenih del cerkvene in svetne glasbe. Mnogo njegovih skladb je izšlo v raznih glasbenih listih in drugih izdajah. Zapustil je 11 vezanih knjig svojih rokopisov, ki vsebujejo poleg natisnjenih še dolgo vrsto neobjavljenih skladb, cerkvenih in svetnih. Hladnik je o glasbi vrh tega tudi pisal in se v mladih letih nekoliko udejeval tudi kot pisatelj povesti in prevajalec. (Prim. St. Premrlav spis »† Ignacij Hladnik« v »C. Gl.« 1932, številke 5-6, 7-8, 9-10 in 11-12.)

6. Kržič Tomaz, r. 11. decembra 1859 v Rakitni. Orglal je dve leti v Preserju, kjer je komaj 24 let star podlegel jetiki. Tudi njegov oče Matija in stric Jakob sta bila organista. Matija Kržič je orglal 50 let, nazadnje v Tomišlju, Jakob Kržič pa 62 let, v Tomišlju 60 let. (Prim. Franc Kramarjev spis »Kako in kje sem nabiral slovenske narodne pesmi«. »C. Gl.« 1925, str. 79.)

7. Makovec Vid, r. 26. maja 1857 na Prevalju (Zalostna gora) pri Preserju. Kot organist je služboval eno leto v Dobrničju, dve leti v Dolu pod Ljubljano, v Zaplani 7 mesecev, v Soteski pri Toplicah pa 41 let in hkrati 20 let kot učitelj na tamkajšnji zasilni šoli. Sedaj živi v Soteski v pokoju.

8. Mohor Michael, r. 12. septembra 1859 v Naklem, u. 17. marca 1936 v Kranju. Že kot samouk je orglal v Naklem in po dovršeni orglarski šoli še do l. 1885. Potem je bil organist in cerkovnik v Šmartnem pri Kranju, od od l. 1901 do 1920 pa organist in pevovodja v Kranju. Od l. 1920 dalje je živel v pokoju in pomagal sinu Cirilu, ki je organist, pevovodja in ravnatelj Hranilnice in posojilnice v Kranju.

9. Sicherl Jožef, r. 4. marca 1860 v Sostrem, u. 4. julija 1935 v Domžalah kot organist v pokoju. Služboval je na Rovih, v Krašnji, Žužemberku, Ribnici in ponovno v Žužemberku. Kot upokojenec se je nastanil v Domžalah pri svojem bratu Ivanu, posestniku in vrtnarju, ter je orglal in vodil petje pri oo. lazaristih v Grobljah. Kot organist v Ribnici je bil od l. 1914 dalje nadzornik organistov ribniške dekanije. Mnogo je deloval pri prosvetnih društvih in kot posojilniški tajnik. Udejeval se je tudi kot skladatelj, zlasti pa kot prireditelj raznih slovenskih starejših cerkvenih pesmi: Riharjevih in drugih. (Prim. »C. Gl.« 1935, stran 136 in 137.)

L. 1880.

10. Amf Franc, r. 22. novembra 1859 v Dolenjem Kronovem, župnija Bela cerkev. Že kot učenec orglarske šole je vodil cerkveno petje v hiralnici. Kot organist je služboval najprej v Rajhenburgu. Od tam je moral k vojakom. Po odsluženem vojaškem roku je nekaj časa orglal v Podgradu pri Novem mestu in v Mirni peči. Nato je stopil v službo k finančni straži in služboval v Trstu, Komnu, Koprju, Pazinu, Klancu in Cittanuovi, vsega skupaj dve leti. Poldrugo leto je bil pismonoša v Trstu, potem v Sežani davčni izterjevalec 22 let; živel pa je tam še 14 let. Tudi v teh službah se mu je večkrat nudila prilika, da je nastopil kot glasbenik, bodisi kot pianist bodisi kot organist. Iz Sežane je šel zopet, že tretjič v Trst in služil pol leta pri hotelskem društvu, ki je oskrbovalo vožnjo med Trstom in Grljanom, kot vodja vožnje. Nato je bil pri Ljubljanski banki v Trstu pol leta inkasant. Iz Trsta se je vrnil v Sežano in tu nekaj let na svojem domu živel kot zasebnik. Ko pa mu je po vojni bivanje v Sežani bilo vedno bolj otežkočeno, se je l. 1918 preselil v rojstni kraj, nastanil nato v Novem mestu in končno l. 1930. v Ljubljani.

11. Grčar Andrej, r. 30. novembra 1859 v Št. Jakobu ob Savi kot sin cerkovnika, u. l. 1898 v Joilletu v Ameriki. Kot organist je služboval v Št. Jakobu ob Savi, v Mirni peči, Žužemberku in Ribnici. V Ameriko je odšel

l. 1892, se tam oženil in imel dve hčeri, katerih ena je baje redovnica. Grčar je bil zelo spreten organist.

12. **Hodnik Janez**, r. 28. junija 1861 v Orehovcu, župnija Kostanjevica na Dolenjskem, u. 31. januarja 1906 v Čikagi (Amerika). Kot organist je služboval v Tunjicah pri Kamniku tri leta, v Šenčurju pri Kranju 16 let in v Mirni peči tri leta; nekaj časa najbrž tudi v Čatežu ob Savi. Končno so ga sorodniki zvalili v Ameriko. Tu je opravljal organistovsko službo pri cerkvi sv. Jurija v Čikagi. Kot organist v Šenčurju je izučil v orgljanju sedanjega organista v Olševku Franca Nagliča in neko organistinjo.

13. **Kožamelj Janez**, r. 11. septembra 1858 na Vrhu (Vihru), župnija Št. Rupert na Dolenjskem. Kot organist je služboval v Kresnicah in Kovorju. Tu je umrl 21. junija 1896, star 38 let. Bil je v vsakem oziru poštenjak in marljiv orglavec.

14. **Lenassi Luka**, r. 13. okt. 1858 v Sajevecih, župnija Hrenovice pri Postojni, je po dveh razredih realke vstopil v ljubljansko orglarsko šolo in služboval potem kot organist in cerkovnik 8 mesecev v Senožečah. Zaradi slabih dohodkov je službo pustil in bival dve leti doma. Po očetovi smrti je dobil službo pri pošti in bil najprej 15 let in pol poštni ekspeditor v Razdrtem; postal poštni oficial, adjunkt in končno bil nastavljen definitivno kot poštni administrator. Služboval nato nekaj časa v Št. Petru pri Gorici, v Malem Lošinju, v Ljubljani in nazadnje 17 let na Rakeku. L. 1921 je stopil v pokoj in živel pet let v Planini. L. 1926 pa se je preselil v Ljubljano, kjer živi čvrst še sedaj. (Njegov brat Anton je bil duhovnik; služboval na več krajih kot kaplan, kot župnik na Colu pri Vipavi in v Ihanu. Umrl je v Kamniku l. 1900.)

15. **Osana Jožef**, r. 14. novembra 1859 v Gorici kot sin užitninskega uradnika. Z očetom se je kmalu nato preselil na Razdrto pri Postojni in tam preživel mlada leta. Po končani orglarski šoli je služboval kot organist in zasilni pomožni učitelj pri Sv. Duhu nad Krškim. Ko je napravil učiteljski izpit, je bil definitivno nastavljen v Svibnem kot pravi pomožni učitelj. Tu je umrl 27. januarja 1899.

16. **Ražer Jurij**,² rojen najbrž nekje na Koroškem, je bil organist v Beljaku (pr sv. Križu), v Gospa Sveti, v Wolfsbergu, potem nekje v zgornji dravski dolini in končno v Vetrinju pri Celovcu organist in cerkovnik. Tu je umrl o. l. 1917. S svojimi predstojniki se ni kaj prida razumel, bil pa vnet cecilijanec in zelo spreten organist, eden med prvimi na Koroškem. V »C. Gl.« 1896, priloga 3., je objavljen njegov ofertorij »In Coena Domini« za štiriglasni mešani zbor.

17. **Skok Franc**, r. v Orehku na Kranjskem,³ je bil nekaj časa organist, potem vojak, končno davčni rubežnik nekje na Dolenjskem.

18. **Treven Franc**, r. 18. sept. 1857 v Idriji, je bil najprej v Gorici pri vojaški godbi trobentist, kot organist pa je služboval v Budanjah, Litiji, Ptujju in Požunu blizu Dunaja, kjer je umrl o. l. 1935.

19. **Vončina Jožef**, r. 30. marca 1860 v Idriji, je kot organist služboval v Beljaku, nekje v Slov. goricah in v Brodu ob Savi, kjer je umrl 23. marca 1901.

L. 1881.

20. **Jazbar Leopold**, r. 15. novembra 1860 v Ljubljani. Je že kot orglarski učenec večkrat nadomestoval stolnega kapelnika in organista Antona Foersterja pri jutranjih mašah in pri popoldanski službi božji; semtertja tudi še pozneje, ko je šolo dovršil. Dve leti je hodil nato ob nedeljah in praznikih orglat v Presko. V Ljubljani je igral več let pri mestni godbi klarinet

² Dopršil orglarsko šolo najbrž kot privatist.

³ V katerem, kljub vpraševanju in iskanju ni bilo mogoče ugotoviti.

oziroma oboe in sodeloval pri tej godbi v starem ljubljanskem gledališču. Ko je mestna godba kot taka razpadla, je Jazbar vodil to godbo privatno. Štela je 36 godbenikov. Tri leta je tudi klavir privatno poučeval. Nato je bil 38 let skladiščnik v vevški papirnici. Sedaj živi v Vevčah v pokoju.

21. Jereb Franc, r. 16. februarja 1865 v Volovljem, župnija Prežganje, kot sin posestnika in organista. Kot učenec orglarske šole je pel vsa tri leta sopran na frančiškanskem koru in večkrat nadomestoval organista. Po dovršeni orglarski šoli se je vpisal na slovensko drž. učiteljsko v Kopru ter se tu tudi glasbeno izpopolnil. Po dovršenem učiteljskem (l. 1886) je služboval kot učitelj v Dolini pri Trstu 35 let, vmes pa še dve leti v bližnjem Ospu, spadajočem v občino Dolina. Slovel je kot vzoren vzgojitelj. V obeh krajih je tudi orglal in vodil cerkveno in narodno petje. Mnogo je razen tega storil v teh službah kot vodja gospodarskih zadrug. Ko mu po vojni italijanska oblast ni hotela podeliti ital. državljanstva, se je l. 1923. izselil v Jugoslavijo in bil še štiri leta šolski upravitelj v Rajhenburgu. L. 1927. je bil upokojen. Sedaj živi v Ljubljani. Jereb je kot organist in pevovodja uporabljal tudi precej svojih skladb, ki jih pa ni izdal.

L. 1882.

22. Bizjak Jurij, r. 12. aprila 1863 v Polhovem Gradcu, u. ravno tam 7. maja 1884 na sušici. Organistovske službe radi bolehnosti najbrž ni opravljal.

23. Groznik Alojzij, r. 8. maja 1866 v Trebežah, župnija Prevorje na Štajerskem, je med dosedanjimi učenci dovršil orglarsko šolo prvi z odliko. Nazadnje je bil organist v Laškem in tu umrl 18. junija 1896.

24. Remic Jožef, r. 5. aprila 1865 v Prihovi, župnija Nazarje (Štaj.), u. 21. marca 1908 v Šoštanju. Služboval je kot organist v Zavodnju pod Šoštanjem, na Rečici ob Savinji in v Šoštanju. Imel je štiri sinove: eden je umrl kot bogoslovec, drugi kot sedmošolec, eden je sedlar na Ljubnem, eden trgovec v Dravogradu.

25. Vilhar Andrej, r. 25. sept. 1856 v Studenem pri Postojni kot sin organista. Po končani šoli je bival nekaj let doma, bil potem v službi na Kalcih pri Logatecu kot mitničar, nato bil baje organist na Otlici nad Ajdovščino.

26. Pogačnik Janez*, r. 26. julija 1855 na Posavcu, župnija Ljubno na Gorenjskem, u. 23. sept. 1934 v Ljubljani v bolnišnici. Orglal je od l. 1877. Po dovršeni orglarski šoli je služboval kot organist v Kamni gorici, Ljubnem, Sv. Juriju pri Celovcu, na Perovi pri Beljaku, v Vipavi, Celju, Tržiču, od 1900 do 1927 pa v Idriji. Zadnja leta svojega življenja je preživel pri svojem sinu, kontrolorju drž. železnic na Rakeku. Bil je izvrsten organist, neumoren pevovodja, vnet cecilijanec in tudi dober skladatelj. Zložil je pet latinskih maš, eno slovensko, tri zbirke Marijinih pesmi, eno evharističnih, eno Srca Jezusovega, 6 Tantum ergo, Lavretanske litanije in drugo. V »C. Gl.« je izšlo 42 njegovih skladb, nekatere tudi v drugih zbirkah. Precej pa jih je ostalo neobjavljenih. (Prim. »C. Gl.«, 1927, št. 5—6, in 1934, št. 11—12.)

27. Zorman Janez, r. 25. okt. 1858 v Adergasu, župnija Velesovo, u. 1912 v Ameriki. Bil je več let organist v Šmarju pod Ljubljano, potem pa v Ameriki mnogo let pri hrvatski cerkvi sv. Pavla v Clevelandu. Imel je osem otrok: šest sinov in dve hčeri. Najstarejši sin Ivan, rojen v Šmarju l. 1889, je organist v Clevelandu in znan zlasti kot pesnik.

L. 1883.

28. Hafner Janez, r. 7. nov. 1865 v Stari Loki, u. 18. julija 1904 ravno tam. Bil je nekaj mesecev organist v Sori, potem več let organist in cerkovnik v Stari Loki. Bil je dvakrat poročen.

* Dovršil šolo kot privatist.

29. Pirnat Bernard, r. 20. avg. 1862 v Veliki Bučni vasi, župnija Prečna pri Novem mestu. Po končani ljudski šoli je bil tri leta pomožni cerkovnik pri kapiteljski cerkvi v Novem mestu. Po dovršeni orglarski šoli je l. 1883 nastopil prvo svojo organistovsko službo na Dobrovi pri Ljubljani. Nadaljnje njegove službe so bile: v Štangi, Škofji Loki, Radovljici, pri Devici Mariji v Polju, v Št. Petru na Krasu. Tu je bil l. 1913 imenovan za nadzornika organistov trnovske dekanije. Po vojski se je l. 1920 preselil na Dunaj k hčeri in orglal kot pomožni organist v župni cerkvi sv. Jakoba v Florisdorfu (XXI. okraj) od l. 1922 do 1935. Svoje organistovske službe je na kratko opisal v C. Gl. 1933, št. 1-2, svoje življenje pa podrobno razgrnil v C. Gl. v spisu »Črtice iz življenja slovenskega organista« v letnikih 1935 in 1936. Pirnat je tudi skladatelj. Nekaj njegovih skladb je Foerster priobčil v »C. Gl.«, nekaj se jih nahaja po raznih zbirkah. V rokopisu hrani okrog 100 še neobjavljenih, med temi mnogo gradualov in ofertorijev.

L. 1884.

30. Hribar Franc, r. 23. sept. 1868 v Zg. Tuhinju. Službuje ves čas, kar je šolo dovršil, v rojstni župniji kot organist in cerkovnik.

31. Korošec Franc, r. 23. marca 1861 v vasi Malni, župnija sv. Trojica nad Cerknico. Služboval je kot organist in župnikov hlapec v svoji domači župniji. Z župnikom — Simonom Janom — je l. 1899 odšel v Hrastje pri Kranju. Tam je zbolel in umrl v ljubljanski bolnišnici okrog l. 1905.

32. Škrabar Jakob, r. 30. apr. 1860 v Grižah pri Celju, je že kot orglarski učenec orglal v Lichtenturnovem zavodu, pri sv. Florijanu, kjer so imeli realci šolsko mašo, in poučeval petje v šišenski čitalnici. Kot organist je služboval dve leti v Hajdini pri Ptujju, nato v Grižah 25 let do l. 1912. Sedaj je posestnik v Grižah. V njegovi hiši je trgovina in pošta. Je ugleden cerkven ključar.

33. Zupančič Anton, r. 2. junija 1856 v Ljubljani, je bil kontrabasist pri mestni godbi v Ljubljani pod kapelnikom Beniškem, potem uslužbenec-inkasant pri ljubljanski mestni elektrarni. L. 1926 je kot tak stopil v pokoj. Umrl 3. dec. 1931 v Ljubljani.

L. 1885.

34. Bervar Karel, r. 4. nov. 1864 v Motniku, je služboval kot organist eno leto v Blagovici, potem bil tri leta pri vojakihi topničar, nato organist v Gornjem gradu pet let. Po enoletnem bivanju na cerkvenoglasbeni šoli v Regensburgu je l. 1895 dobil službo organista in pevovodje pri mestni župni in opatijski cerkvi v Celju. Tu je l. 1898 ustanovil svojo orglarsko šolo, ki jo še danes vodi. Priredil je nekaj cerkvenoglasbenih tečajev, dopisoval v »C. Gl.«, deloval v organistovskih društvih, mnogo let društvu štajerskih organistov predsedoval, je častni član »Zveze organistov za Slovenijo«; se udeleževal kot skladatelj cerkvenih in svetnih zborovskih skladb. (Prim. »C. Gl.«, 1930, št. 5—6, in 1934, št. 11.—12.)

35. Cimerman Josip, r. 30. avg. 1861 v Lazih, župnija Sv. Helena, u. 27. okt. 1912 v Ljubljani v bolnišnici. Učenje na orglarski šoli je radi boleznii prekinil in po okrevanju orglal na Jančem in potem na Prežganjem. Po dovršeni šoli je bil organist v Št. Lambertu, 12 let v Sodražici, 13 let v Št. Rupertu in pol leta na Dobrovi pri Ljubljani. Bil je vnet cerkven glasbenik, navdušen cecilijanec, marljiv in spreten pevovodja. V Sodražici je napravil močan mešani zbor; v pevskem društvu »Glas«, ki ga je ustanovil, pa je zbral okrog 50 fantov in mož ter jih vežbal v cerkvenem in svetnem petju. Imel je tudi pevski oktet. Nekoliko je tudi skladal. (Prim. »C. Gl.«, 1913, št. 5—6.)

36. Holmar Tomaž, r. 15. dec. 1862 v Vodica, župnija Mekinje pri Kamniku, je že kot gojenec orglarske šole orglal v Lichtenurnovem zavodu in v cerkvi Sreca Jezusovega. Po dovršenem izpitu je bil organist na Homecu (1885—1889), v Grebinju na Koroškem (1889—1895), v Poljanah nad Škofjo Loko približno eno leto, pri Gospe Sveti na Koroškem (1896—1911), v Zabnicah pod sv. Višarji (1911—1926), v Smartnem pod Šmarno goro približno pol leta in nato zopet v Zabnicah. Holmar je izvrsten organist in pevovodja, navdušen cecilijanec. Na Koroškem je v »Miru« in »Kärntner Zeitung« dramil organiste za pravo cerkveno petje. V »C. Gl.« je poslal s Koroškega več dopisov.

37. Miglič Franc, r. 17. marca 1855 v Stari Oselici, u. 11. dec. 1925 na Vrhu sv. Treh Kraljev, kjer je kot upokojen organist živel pri svojem sinu, takratnem tamkajšnjem župnem upravitelju in glasbeniku. Kot organist je služboval 20 let na Igu in 20 let pri Sv. Križu pri Litiji. Udeleževal se je tudi kot skladatelj. Zložil in izdal je Misa pro defunctis (1887), zbirko Marijinih pesmi pod naslovom »Lurška Mati božja« (1909). V »C. Gl.« so izšli: Asperges, Vidi aquam in ena Marijina. Nekaj skladb je ostalo v rokopisu.

38. Perko Anton, r. 2. junija 1859 v Polčanah, župnija Zagradec na Dolenjskem. Razen orglarske šole v Ljubljani je obiskoval učiteljsko pripravnico v Kobaridu in dve leti ljubljansko učiteljsišče. Kot organist je služboval poldrugo leto na Savi pri Litiji in poučeval glasbo tudi privatno. Zaradi slabe plače je službo pustil in stopil l. 1890 v pisarno odvetnika dr. Ivana Tavčarja v Ljubljani; tu je ostal več kot deset let. Pozneje je orglal tri leta na Dobovcu in bil hkrati pomožni učitelj. Stara leta je preživel v Ljubljani; raznašal je časopise in hodil v stolnico zvonit veliki zvon. Umrl je v Ljubljani 25. januarja 1933. Njegov sin Kristo je pevovodja pev. društva »Cankar« v Ljubljani.

39. Slavik Robert, r. 10. junija 1870 na Proseku pri Trstu. Umrl kot organist na Kontovelu pri Trstu.

40. Skamljič Vinko, r. 5. aprila 1860 pri Svetih Treh Kraljih, župnija Sv. Benedikt v Slov. goricah. Služboval je kot organist pri Sv. Barbari v Halozah in v Cirkovcih pri Pragerskem. Sedaj živi na svojem posestvu v Sesterzah, župnija Majšberg.

41. Zabukovec Franc, r. 3. dec. 1850 v Škocijanu pri Turjaku, u. kot brat tretjerednik 25. febr. 1909 v Nazarjih na Štajerskem. Najprej se je šel v Ljubljano učiti pekovske obrti in bil nekaj časa pekovski pomočnik. Nato je vstopil v orglarsko šolo. Kot orglarski učenec je pel pri frančiškanih. Bil je dober pevec. Po dovršeni orglarski šoli je vstopil l. 1886 v frančiškanski samostan v Ljubljani in dobil ime Erazem. Tu je večkrat na orglah nadomestoval glavnega organista p. Angelika Hribarja. Sedem let je bil na Trsatu samostanski vrtnar in organist ter poučeval novice koral. Dve leti je bil pri Sv. Trojici v Slov. goricah, zadnja leta v Nazarjih, kjer je tudi orglal.

L. 1886.

42. Četina Jožef, r. 7. avg. 1866 v Slivnici pri Celju kot sin učitelja, u. 8. jan. 1905 v Celju v bolnišnici. Kot organist je služboval v Galiciji pri Celju kaki dve leti, v Artičah pri Brežicah 12 let in v Dobju pri Planini pol leta.

43. Inamo Filip, r. 29. apr. 1868 v Sv. Križu pri Ajdovščini na Primorskem, u. 19. apr. 1896 kot samostanski brat pri oo. lazaristih v Ljubljani, kjer je bil od l. 1888 organist.

44. Ličar Mihael, r. 28. sept. 1864 v Cerknem na Primorskem. Po dokončani orglarski šoli je bil 14 mesecev pri vojaki. Potem je služboval kot organist pri Sv. Jederti nad Laškim (1888—92). Od tam se je preselil v Trbovlje, kjer je orglal do svoje upokojitve l. 1935. Njegov sin Ciril, znani pianist, je profesor na konservatoriju v Belgradu.

45. *Peternel Anton*, r. 30. dec. 1862 v Jagerščah na Primorskem. Bil je organist v Kovorju pri Kranju, nazadnje v Borovnici.

46. *Remš Ivan*, r. 27. julija 1867 v Nevljah pri Kamniku. Služboval je kot organist v Blagovici 8 let, v Teharjih 3 leta, na Ponikvi 2 leti, v Nevljah 5 let, v Šmarjeti 5 let, v Radomljah 3 leta, v Št. Rupertu na Dolenjskem 21 let. Po 47 letih organistovske službe je bil l. 1933 upokojen z malo mesečno pokojnino 340 Din. Živi v Št. Rupertu.

47. *Vurnik Matej*, r. 31. avg. 1866 v Stari Oselici. Kot organist je deloval na Jesenicah, v Mirni peči, Mekinjah, Kresnicah, Radovljici, Št. Vidu pri Stični, Šmartnem pri Kranju, Vipavi, na Črnučah, ponovno v Mirni peči, ponovno na Črnučah, na Uncu in končno v Borovnici, kjer je stopil v pokoj. Vurnik se je udeleževal tudi kot skladatelj. L. 1904 je izdal *Missa pro defunctis* za mešani zbor ali za en glas z orglami, l. 1936 v drugi izdaji. Nekaj ofertorijev in pesmi je objavil »C. Gl.«. Ima pa še razne nenatisnjene skladbe. Njegov sin *Stanko*, doktor zgodovine umetnosti (umrl l. 1932), je bil pomemben slovenski glasbeni pisatelj, kritik in znanstvenik.

(Dalje prih.)

Organistovske zadeve.

Nadzorniki organistov v ljubljanski škofiji:

Škofijski nadzorniki organistov so sedaj sledeči:

Mesto Ljubljana: *Dr. Franc Kimovec*, stolni dekan v Ljubljani (1930)¹ in *msgr. Stanko Premrl*, ravnatelj stolnega kora v Ljubljani (1930).

Dekanija ljubljanske okolice: *Matija Tomc*, profesor škofojske gimnazije v Št. Vidu nad Ljubljano (1931).

Dekanija Cerknica: *Vinko Lavrič*, katehet v Ljubljani (1930).

Dekanija Kamnik: *Franc Bernik*, župnik in duhovni svetnik v Domžalah (1930).

Dekanija Kočevje: *Vilko Kuntara*, organist v Kočevju (1934).

Dekanija Kranj: *Josip Žužek*, katehet v Kranju (1936).

Dekanija Leskovec: *Franc Cerkovnik*, kaplan v Št. Jerneju (1936).

Dekanija Litija: *Franc Blažič*, župnik v Štangi (1936).

Dekanija Loka: *Anton Jobst*, organist v Žireh (1934).

Dekanija Moravče: *Jožef Ferkulj*, župni upravitelj v Moravčah (1937).

Dekanija Novo mesto: *Venceslav Skebé*, učitelj meščanske šole v Novem mestu (1935).

Dekanija Radovljica: *Leopold Govekar*, kaplan na Jesenicah (1935).

Dekanija Ribnica: *Josip Janežič*, kontrolor finančne direkcije v Ljubljani (1930).

Dekanija Semič: *Josip Šterbenc*, organist v Črnomlju (1935).

Dekanija Šmarje: *Anton Golé*, ekspozit na Grosupljem (1936).

Dekanija Trebnje: *Ivan Tomažič*, dekan v Trebnjem (1930).

Dekanija Vrhnika: *Anton Grum*, organist v pokoju na Vrhniki (1934).

Dekanija Žužemberk: *Franc Požun*, organist v Žužemberku (1931).

¹ Leto, kdaj je bil imenovan.

Koncertna poročila.

I. Koncerti v Ljubljani. 4. januarja 1937 se je vršil spominski Emil Adamičev večer. Priredila ga je Glasbena Matica s sodelovanjem pevskega zbora Gl. Matice, Učiteljskega pevskega zbora, Trboveljskega slavčeka, Slov. vokalnega kvinteta in solista ravnatelja Julija Betetta. Emil Adamičevo glasbeno delo je v zgoščenem govoru točno podal prof. Marijan Lipovšek, na koncertu samem pa so bile izvajane izključno Adamičeve skladbe. Posebno dovršeno je bila podana ena izmed zadnjih velikopoteznih Adamičevih zborovskih skladb »Smrt carja Samuela«, ki jo je poleg dveh drugih izvedel zbor Gl. Matice in ki je izmed nastopajočih zborov dosegel sploh največji uspeh. — Slečila sta dva solistična instrumentalna koncerta: Koncert čelista Slavka Popova in koncert pianista Aleksandra Borovskega. Dočim se je Popov izkazal predvsem virtuoz, je Borovski nudił poleg dovršene tehnike tudi izredno notranje poglobljeno igró in v vsakem oziru zadivil poslušalce. — 28. januarja je Zbor pevovodij v Ljubljani v okviru Pevske zveze priredil koncert v proslavo 100letnice rojstva naših skladateljev Davorina Jenka in Antona Foersterja. Lep spominski govor je imel prof. M. Tomc. Zbor pevovodij je pod vodstvom prof. M. Tomca zapel najprej šest Jenkovih pesmi, pod vodstvom prof. M. Bajuka pa sedem Foersterjevih. Zbor je od lani vidno napredoval; je discipliniran, dobro ubran in polno zveni. Pesmi so vse prišle do veljave in napravile prav prijeten vtis. Obisk koncerta žal ni bil tak, kot bi ga bil zaslužil. Zato je pa bilo pri ponovitvi koncerta naslednji večer v Mostah v tem oziru boljše. Zbor pevovodij zasluži spričo svojega resnega umetniško glasbenega stremjenja vse upoštevanje in vso podporo. — Koncert violinskega virtuozá Vaše Parihode 5. februarja je bil glasben dogodek prve vrste. Izreden virtuoz z nepopisno lepim tonom ter z mirnim in zrelim nastopom. Spremljal ga je izvrsten pianist Oton Graef. Koncert je bil kar najbolje obiskan. — 12. februarja se je vršil Adamičev orkestralni koncert. Orkester Orkestralnega društva Glasbene Matice skupno s člani orkestra drž. konservatorija, radijskega orkestra in Podzveze godbenikov je pod vodstvom Draga M. Šijanca izvedel več značilnih Adamičevih orkestralnih del: Ljubljanske akvarele (6 stavkov) za godalni orkester, Dve turkestanski ljubavni pesmi za mali orkester, Tatarsko suito, suito »Iz moje mladosti« in Scherzo »Potrkan ples« za veliki orkester. Spored je bil jako dobro nastudiran in podan z veliko toploto in preciznostjo. Adamičeve skladbe, polne krepke invencije, oblikovno primerno zaokrožene in zelo plastično ter raznobarvno inštrumentirane, so pokazale zrelega mojstra tudi na simfoničnem polju. Žal je bil ta koncert nenavadno šibko obiskan, kar našega občinstva nasproti svojim zaslužnim možem ne postavlja ravno v najboljšo luč. — 15. februarja je koncertiral Trboveljski slavček z Adamičevimi pesmimi. — Prvovrsten klavirski koncert nam je nudił dne 19. februarja mladi češki pianist Ruda Firkušni, ki se je v dovršenem izvajanju skladb raznih slogov in dob izkazal resnega in resničnega umetnika. — 26. februarja se je vršil komorni koncert Tria »Brandl«. — 1. marca je po daljšem presledku nastopil Akademski pevski zbor pod vodstvom Franceta Marolta in izvajal izbrane Gallusove motete in slovenske duhovne pesmi Bohoriča in Trubarja v M. Tomčevi stilni prireditvi. Ta koncert je bil zopet slovenski kulturni dogodek prvega reda in sijajno uspel.

II. Koncerti drugod. Ljubljanski konservatoristi so koncertirali v Trbovljah in v Kranju. — V Mariboru se je vršil simfonični koncert Glasbene Matice pod vodstvom Marjana Kozine. — Dobrodelni koncert se je na Svečnico vršil v Novem mestu. Sodelovali so člani ljubljanske opere: ga. Ribičeva, ga. Bernot-Golobova in g. Marčec. Spremljal je g. Gallatia. Samostojno je nastopil tudi »Sokolski salonski orkester«. — Koroški pevci so priredili dva pevska nastopa: v Žitari vasi in Zelezni Kapli. — V Celju je pevsko društvo »Oljka« priredilo 20. februarja Adamičev koncert. — V Mariboru je koncertiral pianist Ruda Firkušni. St. Premrl.

Koncert v Črensoveih. Dne 26. decembra 1936 je bila pri nas v »Našem domu« pod okriljem »Rdečega križa« koncertna prireditev, ki nam je po izbi in izpeljavi svojega programa nudila prav značilno stopnjo in za ta del slovenske zemlje (Prekmurje) novo, porajajoče se glasbeno udejstvovanje. Težko je rezati brazde v svežo ledino, zlasti ako je zgodovina ustvarila tipičnost, ki ni hitro prikladna za povezanost z umetno glasbo. Prekmurje je svet zase, kakor v drugih, tako tudi v glasbenem področju; in mora se reči, da je bil ta koncert, dasi pri skromni umetnostni kvaliteti, vendar velik korak naprej v pozitivno stran snujočega se glasbenega proizvajanja. V splošnem vzeto, je umetna pesem in proizvajanje umetne glasbe v teh krajih v početku razvoja. Takrat ko je po drugih delih naše domovine že tako lepo prosperirala umetna zborovska pesem (Cecilijanska društva), je tod odmevala samo ljudska popevka, ki pa je dobila tem bohotnejši razmah. Tako je bilo do najnovejšega časa, ko je pri močnem obsegu ljudske pesmi, bodisi religiozne ali svetne, začela vstajati tudi nova, umetna pesem. Omenjeni koncert, ki ga je pripravil brezposelni organist g. Hauc, je bil zamisel dvojnega proizvajanja: vokalnega in inštrumentalnega. Obsegal je 15 točk, v katerih so si vokalne in inštrumentalne menjaje sledile. Vokalni del, vsebuje 9 točk za moški zbor, nam je podalo 12 pevcev, ki so nam jih v veselju in z dobro voljo zapeli. Ugajale so zlasti »Moj deklič«, »Škrjančku« in »Žabja svatba«. Pri pesmi »Dečle to mi povej« je bil v drugem delu pesmi očitno pogrešen prehitri tempo, ki je pesmi odvezel pristno lepoto. Tudi v Adamičeve »Od majolke« in »Šel sem po zelenem travniku« bi se moralo položiti več razgibanosti in pristrčnosti, kar bi rodilo pravo umetniško doživetje. Zlitost in čistost vseh glasov in harmonsko celoto sta bili večkrat okrnjeni, intonacija tupatam nejasna, vokalizacija slaba zlasti v višjih glasovih, kar je pač razumljivo pri početnikih. Vodja zbora zasluži priznanje za trud in delo, moral pa bi zbor še bolj izuriti, zlasti v deklamatoričnem, ritmičnem, glasovnem in dinamičnem pogledu. V prvi vrsti je treba pri nastopih gledati na to, »kako« se izvaja, ne pa »kaj« in »koliko«. Seveda je zlasti tu bilo za vodjo zbora težko in gotovo trd oreh, kar pa bi se moralo predvidevati pri izbiri programa. Godba na pihala (12 po številu) nam je zaigrala 6 komadov. Pozna se ji v splošnem večja izvežbanost in sigurnost, ki pa je včasih silila k prehitevanju in pustila dirigenta zadaj. Treba bi bilo v njo položiti več preciznosti in razumevanja za razumsko in občuteno podajanje inštrumentalnih umetnin. — V splošnem je koncert tukajšnji publiki ugajal in je nudil začetek novega glasbenega snovanja, ki hoče v svojem organizmu ustvariti novo rast in napraviti prehod od narodne k umetni pesmi. Morda bi bilo zato bolj na mestu v početku podajati glasbo narodnih motivov — saj je prekmurska narodna pesem tako bogata in lepa — in šele po sistematičnem razvoju nuditi težje glasbene lepote. Morda pa bomo to slišali še drugič.

Trobina Stanko.

Dopisi.

Ledine. Naj vam poročam o cerkvenoglasbenih razmerah, ste rekli ob priliki, g. urednik. Ker je bilo lani zadnjega avgusta že 10 let, odkar sem prišel v Ledine, bo skoraj primerno, da vam napišem kaj več.

Pevski zbor. Brž po prihodu v Ledine sem želel, da bi tudi cerkvena glasba kar največ pripomogla k podvigu verskega življenja v župniji. — Ze septembra meseca smo začeli ob petkih zvečer z rednimi vajami v župnišču. Tekom dveh let smo dobili k 8 prejšnjim še 22 novih pevcev. Tako je bil v letih 1928—31 mešani cerkveni zbor številčno najmočnejši — 30 pevcev, poznejša leta pa se je gibalo število pevcev od 22 do 26. Umevno, da niso bili glasovi vedno prvovrstni, a treba je bilo upoštevati dobro voljo in veselje za cerkveno petje, ki so ga tudi manj zmožni imeli. Zato se je z rednimi vajami in z nekaj meseci pouka v osnovni teoriji dalo veliko doseči.

O božiču 1926 so peli že latinsko mašo, ki je prej že 22 let ni bilo slišati z ledinskega kora. — Udomačila se je razvada, da je duhovnik pel vse praznike mašo, a pevci so peli latinsko samo odgovore. Zdaj pojejo latinsko mašo šestkrat v cer-

kvenem letu za največje praznike. Naučili so se latinske maše v tem redu: 1. Foerster: Missa in hon. S. Caeciliae, 2. Pogačnik: M. in hon. S. Josephi, 3. Premrl: Missa vocalis brevissima, 4. koralna: Missa de Angelis (priređil Kimovec), 5. Mav: M. in hon. S. Vincentii a Paulo, 6. Kimovec: Missa montana gracilis.¹ — Poleg več ofertorijev in gradualov so se naučili tudi nekaj praznikom primernih motetov (dr. Čerinova himna sv. R. Telesa se za praznik Kristusa Kralja na besedilo iz brevirja »Te saeculorum principem« in »Tibi volentes subdimur« zelo mogočno glasi). Za črne maše so peli sledeče requieme: 1. Oswald: Op. 21, 2. Griesbacher: Op. 150 b, 3. Premrl: Requiem, Labaci 1912 in 4. Vodopivec, Requiem, Goritiae 1930.

Tekom deset let smo se učili pesmi iz skoro vseh najnovejših zbirk in prilog Cerkvenega glasbenika in skušali napredovati zaeno z razvojem naše cerkvene glasbe in z ozirom na liturgično evharistično gibanje zadnjih let.

Ljudsko petje (o katerem sem poročal v C. Gl. 1933, 152) se je še bolj okrepilo in udomačilo. Lansko leto so pri ljudskem petju začeli tudi s skupno molitvijo ob začetku in glavnih delih maše. Prav ima g. svetnik Kalan. Nekaj lepega je ta skupna glasna molitev verne množice. Za bolj mlačne kristjane je spodbudna in nekaj pouk o namenu in koristi sv. maše in gotovo pritegne vernike k bolj pravilni in aktivni udeležbi najsv. daritve. Ponekod so ovira taki skupni molitvi med petjem celo organisti in pevci, a to je dokaz, da nimajo smisla za versko poglobitev ljudstva in so jim tuji pojmi kat. akcije in liturgične obnove. Saj je taka skupna molitev že tudi primeren poskus za uvedbo recitirane maše.

Moški zbor — šteje zdaj 16 pevcev — poje že štiri leta vsako prvo nedeljo v mesecu pri I. maši (moška nedelja) in mu nameravamo od letošnjega novembra dalje oddeliti tudi II. mašo (ob 10) vsako četrto nedeljo v mesecu, ko bo pri prvi maši pel zbor dekliške Marijine družbe (dekliška nedelja). Vsako tretjo nedeljo v mesecu pri I. maši pa pojejo že od 1927. otroci (otroška nedelja). Tako je za službo božjo več spremembe in privlačnosti, pa tudi več pojočih, za mešani zbor pa obenem znatna razbremenitev.

Ob največjih praznikih zapojejo takoj po kratki pridigi primerno pesem, ki naj poudari glavno prazniško misel in uvede vernike v višek praznika — sv. daritev.

Tri podružnice v župniji dajo cerkvenim pevcem dovolj prilike, da hočeš nočeš pojejo a capella in pokažejo dobre in slabe strani zbora. Tudi ljudsko petje brez spremeljave pri maši v Krnicah na letošnji velikonočni ponedeljek je lepo izpričevalo za pevsko izobrazbo v župniji.

Ob najhujši košnji in žetvi nimamo pevskih vaj razen kako nedeljo popoldne, če je potrebno. — L. 1935. smo s cerkv. pevci poromali k višarski M. B.

Sedanja organistinja gđ. Viktorija Bogatajeva že od 15. maja 1927 vestno in marljivo opravlja svojo službo.

Inventar muzikalij izkazuje v teh 10 letih na novo nabavljenih not, Cerkvenih Glasbenikov in preludijev za čez 2000 lir, dočim je bil l. 1926. inventar cerkvenih muzikalij cenjen komaj 80 lir. Sporedi petja pri službi božji, inventar muzikalij in seznam pevcev so v redu spisani.

Novi zvonovi. Pusto je bilo v župniji, dokler nismo l. 1928. dobili novih zvonov. Brezniški in vrsniški cerkvi je vojska pobrala po vse tri zvonove, krniški je pustila srednji zvon, župni cerkvi samo malega, ki pa je preveč »trpel«, ko so od njega zahtevali, da bi večglasno pel in se je ubil kmalu po vojski. — Treba je bilo veliko truda, potov in pisanja, da sem izposloval od komisariata za popravo vojne škode pravico do novih zvonov, a pod pogojem, da plačamo 15.067.20 lir kot povračilo (po 60 stotink za eno krono) za vsoto, ki so jo cerkve prejele od pokojne Avstrije za ugrabljeni bron, a so šli ti tisoči kron za vojno posojilo — nikdar vrnjeno.

Obrnil sem se na veščaka zvonoslovca in nadškof. kolavdatorja svetnika prof. Ivana Mercina, ki mi je z veliko skrbnostjo dal vsa navodila: Potrudimo naj se,

¹ To je vredno pohvale in priznanja, da vseskoz upoštevate našo domačo cerkveno-glasbeno literaturo. — Urednik.

da bo vlivanje zvonov komisariat izročil livarni G. B. De Poli v Vidmu, naj dokupimo sami še 2% cina, da ne bodo »glasovi zvonov pokriti, kotlasti«, (vlada je ukazala zvonarjem mešati 2% bakra preveč na škodo cina — 80:20 namesto 78:22), naj damo isti livarni preliti ubiti mali zvon župne cerkve itd. Napravil je dispozicijo za vse štiri cerkve in je 17. ter 18. avgusta 1928 osebno kolavdiral zvonove, obešene v zvonikih, ter priobčil v »Goriški Straži« 1928, štr. 69, poljudno, tudi širšemu občinstvu razumljivo oceno.

Zdaj imajo naše štiri cerkve zvonove s sledečo dispozicijo in težo:

Ledine: $d^1-e^1-fis^1$: 1241—912—639 kg;

Vrsnik: $e^1-g^1-a^1$: 903—502—362 kg;

Breznica: $fis^1-gis^1-ais^1$: 630—436—299.5 kg;

Krnice: $f^1-a^1-c^1$: 730—406—207.5 kg.

Krniškemu srednjemu zvonu (iz l. 1781.) je vojska prizanesla in zaradi njega je z ozirom na prejšnjo skupno težo ostal v zvoniku trozvok f—a—c. Na Breznici so novi zvonovi težji od prejšnjih za cel srednji zvon. Za ta zvon je poslala potrebno vsoto domačinka — zdaj v Ameriki — ga. Marijana Puc, roj. Gabrovšek.

Da je bilo vlivanje zvonov izročeno izvrstni livarni De Poli v Vidmu, gre posebna zahvala msgr. prof. Ivanu Trinku, obenem pa se moram tudi v tem poročilu s hvaležnostjo spomniti prijateljev: †kateheta svetnika Fr. Oswalda, prof. dr. Lud. Čikovića in še in še prof. Mercina, ki so vsi z nasveti in posredovanjem veliko pripomogli, da smo z zvonovi zadovoljni. Bog povrni tudi vsem dobrotnikom, ki so skupno dali nad 30.000 lir za nove zvonove.

Nove orgle in predelava kora. Starim malim orglam iz l. 1837. je vojska ugrabila prospektne piščali in udušila principal, res glavni še kaj vredni register, ostale lesene piščali in omaro je pa cerkovnik kmalu nato po naročilu g. dekana znesel pod cerkveno streho in na kor postavil svoj harmonij za letno najemnino 20 lir. Župna cerkev brez orgel! To se mi nikakor ni zdelo prav in kmalu po prihodu v Ledine sem začel s pomočjo zavednih pevcev in cerkv. ključarjev širiti misel: nove orgle moramo napraviti. Začeli smo zbirati prostovoljne darove, uvedli za nekaj let v nedeljo po sv. Ceciliji darovanje za nove orgle, pa tudi organistinja in pevci so nekaj let vse, kar so stranke plačale za petje pri črnih mašah, pustili v dobro orglam. 1930. je zbirka dosegla skoro tretjino potrebne vsote; sklenili smo, da nabereмо še eno tretjino s splošno zbirko po vsej župniji, za ostalo pa dobimo brezobrestnih posojil po 100 lir, kar bomo vrnil v petih do šestih letih z darovanji v cerkvi in z novimi darovi.

Dispozicijo za orgle je napravil msgr. Stanke Premrl, orgle pa je naredil Josip Valiček. Blagoslovljene so bile na Jakobovo nedeljo 26. julija 1931. Poročilo o kolavdaciji je prinesel Cerkvni Glasbenik 1931, str. 189.

Orgle so stale na kor postavljene 14.419.50 lir in 16. junija 1934 so bila že vsa posojila vrnjena. Spet moram izreči zahvalo vsem, ki so kakorkoli pripomogli do novih vrgel, posebej še »odboru za nabavo orgel«, Fr. Deželi in Al. Velikojni za pobiranje darov in ne smem pozabiti sv. Jožefa, ki smo mu priporočili finančno skrb za nove orgle.

Orgle se dobro držijo in so zmožne prenesti tudi izredno vlago, kakršna je bila minulo zimo. Nekaj malih nedostankov, ki jih je ob svojem posetu v Ledine 8. avgusta 1934 msgr. Premrl omenil, je mojster Valičev prav zadovoljivo popravil.

Za povečani pevski zbor in za nove orgle je bilo treba dovolj prostornega kora. Zato je začelo cerkveno predstojništvo že l. 1927. »spravljati« s kora 14 moških »dosmrtnih« sedežev. Ni bilo to baš prijetno opravilo, a vendar so na kor vknjiženi verniki pokazali razumevanje in uvideli potrebo te selitve v cerkev in smo jim zapisovali izpraznjene sedeže v cerkvi ter letos, ko smo napravili nove cerkvene klopi, zadovoljili tudi zadnja dva.

Za predelavo kora je naredil načrt inž. Ante Sedej z Dolov. Podrli smo staro masivno zidano ograjo in že s tem precej prostora pridobili. Povečani del kora nosijo

štiri v macesnov les oblečene traverze. Tudi za ograjo lepo pristoja naraven, lakiran macesnov les. (Poprej je bil kor samo v sredini nekoliko povečan na dveh tramičih, ki sta nosila ometano in pobeljeno lesno, kar pa je za oči cerkev precej skrajšalo.) Les je dala cerkev, drugi material in delo sta stala nekaj nad 1700 lir.

Tako je šlo v preteklih desetih letih skupno nad 48.000 lir za cerkvenoglasbene namene v župniji, ki šteje komaj 912 duš in je imela pri župni cerkvi in treh podružnicah v teh letih izredno velike druge stroške za nove strehe, tlak, klopi, križev pot, spovednice in drugo.

Janko Zagar, župnik.

Leskovicca. Po desetih letih mojega službovanja v najbolj gorski župniji naše škofije, Leskovicci, naj tudi jaz priobčim kratek dopis v »C. Gl.« — Ne smem se šteti med druge g. organiste, ker sem postal služben tukaj le kot samouk. Prvi, kateri mi je že kot 20 letnemu pričel razkazovati muzikalčne lepote, je g. Anton Bohinc, vse časti vredni organist v Gorenji vasi nad Škofjo Loko. Za njim Andrej Štempihar, tedanji organist v Selcih nad Škofjo Loko. Tretji pa že pokojni g. Pirkovič, tedanji kaplan v Poljanah nad Škofjo Loko.

Orgle sem dobil v najslabšem stanju; šele po petih letih moje službe sem toliko časa trkal na sreca faranov in domači župniji in še drugod, da sem zbral toliko skupaj, za nadomestilo kar je bila rekvirirala svetovna vojna. Pevske moči ni bilo nobene izvežbane. Edino en sopran in en bas še od prejšnjega zbora, a še ta dva popolnoma nerabna. Pričel sem popolnoma z novimi močmi, kar pa vse vsak organist, koliko je truda. Za vsak blagoslov in litanije posebne pevske vaje. Toda v desetih letih sem dosegel toliko, da imam sedaj deset pevskih moči z menoj vred. In tudi toliko smo si ugladili pot, da že izvajamo tudi precej težke muzikalije od vseh boljših skladateljev.

Veliko mi je pripomogel dekanjski koncert v Škofji Loki. Takrat so pevci mnogo dosegli na svojem glasu. Še bi bilo treba kaj sličnega, ker ob takih prilikah dobijo pevci veselje do popolne vaje. V drugem oziru je pa boljše, da ne opisujem svojega položaja. Leto za letom pričakujem izboljšanja, a vedno je slabše. Posebno težko mi je to, ker se tudi naše cerkveno prestojništvo nič ne zmeni ne za notni arhiv in ne za pevce, kateri že deset let pojo edino za čast božjo! Če hočem izvajati kaj novejšega, sem primoran prositi pri sosednih organistih, in potem vse večere sam prepisovati glasove. In to vse za ubogih niti 500 Din letno. Za danes toliko, čez deset let mogoče zopet kaj.

Mihelič Franc, organist.

Radomlje. Po preteku enoletnega službovanja sem se namenil poročati o tukajšnjem cerkvenem petju. Zbor šteje sedaj 4 soprane, 3 alte, 3 tenorje in 4 base. Dasi je zbor majhen, vendar za našo cerkev dovolj močan. Zbor je dokaj dober; le žal, da so skoraj vsi pevci zaposleni v tovarnah, kar onemogoča redno prihajanje k pevskim vajam. Tudi premalo požrtvovalnosti in veselja do petja sem opazil, kajti vsak pevec misli, da ga mora organist za vsako pevsko vajo posebej prositi. Vsa čast pa tukajšnjemu šolskemu upravitelju g. Krištofu, kateri poje že 25 let pri našem zboru in v vsakem oziru zasluži pohvalo. Dasi imamo navadno samo enkrat na teden pevsko vajo, smo se v enem letu naučili še precej lepo število pesmi, in sicer: 8 mašnih, 5 obhajilnih, 6 blagoslovnih, 12 Marijinih, 3 adventne, 9 božičnih, 4 postne, 3 velikonočne in 3 pesmi za darovanje in svet. Večino pesmi pojemo od sledečih skladateljev: Premrla, Sattnerja, Kimovca, Vodopivca, Zeleznika, Mava, Belarja, Cveka in sem ter tja od ostalih skladateljev. Ob praznikih poje tudi moški zbor. Ob navadnih nedeljah poje pri prvi maši mešani zbor, pri drugi pa šolska mladina, katerim se navadno pridruži lepo število pod korom. Mladino sem naučil 36 pesmi. Ker na splošno ni zanimanja za ljudsko petje, upam, da se bo le na ta način uveljavilo, ko mladina odraste in se bode tem bolj gotovo pridružila zboru. Tudi to žalostno neskladnost sem opazil, ko je neki tukajšnji moški zbor pel pri pogrebu, je takoj šel v gostilno, iz katere se je vračal zvečer prav židane volje, kakor mešetar ob priliki dobre kupčije. Žalostno je, da se še vedno ne zavedajo nekateri pevski zbori, kdaj in kako naj si privoščiijo primernega razvedrila. — V majhni dobi mojega službovanja sem že marsikaj doživel, tako da upravičeno rečem, da je tudi organistov poklic

težaven, dasi zelo lep. Preden si sprejet v službo, moraš biti za isto sposoben, kar je umevno, in se izkazati s čim boljšim spričevalom. Ko pa isto nastopiš, ne dobiš niti tega priznanja, da si organist. Upam, da me tukaj vsak razume, kajti ne mislim tukaj, da mora organist ne vem kakšno čast uživati, toda vsaj pevec pri pevski vaji naj bi se zavedal, da ga uči organist in ne mežnar. S tem malim priznanjem bi organist gotovo bolj z veseljem opravljal svojo službo, kajti ista je danes skromna in gotovo slabo plačana. Sedaj opravljam službo organista, cerkovnika, občinskega služitelja in knjigovodja mlekarne. Torej komaj s štirimi službami primerno izhajam. Te moje besede naj bi veljale bodočim organistom, da ne bodo preveč presenečeni, ko se bodo morali boriti za vsakdanji kruh.

Dasi pa je organist skromno plačan, vendar naj svojo prelepo službo opravlja z veselo požrtvovalnostjo, zavedajoč se, da dela za Boga, kateri bo z obrestmi plačal njegov trud.

Prus Jože, organist.

Rova pri Kamniku. Dovolite, g. urednik, da podam vsestransko skromen dopis tudi z Rov, kjer kot organist in cerkovnik službujem sedaj tretje leto. — Pri nastopu službe mi je pustil moj prednik dva soprana, dva alta, en tenor in en bas. Videl sem, da bo treba vaditi mlade moči, posebno še, ker sem spoznal, da bom v kratkem zgubil še od teh dve boljši pevki. Zato sem privabil 10 mladih deklic, v starosti 11—16 let, od katerih imam danes pridržanih sedem. Ker je pa naša župnija majhna, komaj s 57 družinami, je zato umevno, da ni dosti pevcev, in se mora organist zadovoljiti tudi s slabšim glasom. Tako sem sprva uporabljal Premrlovo Cerkevno pesmarico, ki mi je v teh razmerah tudi za zbor dobro služila. Danes se pa že skupno poslužujemo raznih drugih zborovih pesmi, tudi novejših, med temi Beranove maše. Vaje imam, če izvzamem julij in avgust, redno dvakrat na teden. Precej dela mi da pisanje glasov. Sicer mi pa pri nabavi notnega materiala gre na roke g. župnik, ki sem mu še posebno hvaležen, ker me ima tu ves čas zavarovanega. — Res skromen je ta dopis v vsakem pogledu, toda upoštevati je, da si mora organist, zlasti z družino, res v potu svojega obraza služiti prav boren kruhek, ker tu ni plače v gotovini, razen prav majhne štolnine. Ima le zemljo, ki jo mora obdelovati. Biti pa moram zadovoljen posebno glede na sedanje odredbe pri nastavljanju organista. Kdor se je pa učil cerkvene glasbe privatno, si na ta način ne bo mogel dosti prebirati, a živeti bo le hotel, kakor bo že mogel.

Josip Benko, organist.

Oglasnik za cerkevno in svetno glasbo.

Kraljici Svetogorski. 12 Marijinih pesmi, za mešani zbor uglasbil Vinko Vodopivec. Druga, izboljšana izdaja. Cena 18 Din. Prvih osem pesmi je splošne vsebine, zato se dajo porabiti ob katerihkoli Marijinih praznikih. Zadnje štiri imajo izrazito majniško besedilo. Po glasbeni vrednosti niso vse enake. Nekatere imajo bolj izrazito lice (št. 2, 4, 6, 9), naši zbori jih deloma tudi že pojejo. Druge se mi zdijo v primeri z obilico drugih lepih Marijinih pesmi glasbeno nekoliko šibke. Sicer jim ni v muzikalnem oziru kaj reči, akord se pravilno vrsti za akordom, a to je tudi vse. Pri vsej preprostosti bi želeli, da bi skladatelj segel nekoliko globlje in položil z vso skrbnostjo več duha vanje. V št. 12 bi bilo bolje, če bi ostal tudi na koncu takt ozir. ritem kot v celi pesmi.

M. Tome.

Odpre se grob. 5 velikonočnih pesmi za mešani in moški zbor. Zložil in preč. g. Janezu Lesarju, zlatomašniku, poklonil Franc Premrl, organist v Šmartnem pod Šmarno goro. 1937. Odobril škof. ordinariat ljubljanski, dne 3. februarja 1937, št. 645. Samozaložba. Opalografija Roman Pahor, Dravlje (Ljubljana). — Tri pesmi, preproste v motivih, a dobro zložene in v izrazu krepke ter velikonočnemu razpoloženju primerne, so zložene za mešani zbor; dve, od drugje vzete, so prirejene za moški zbor. Zadnja je Fr. Ser. Adamičeva, ki se, za mešani zbor prirejena, nahaja v Sicherl-Premrlovi zbirki. Pesmi našim cerkvenim zborom priporočam. St. P.

Breda Šček: V Nazaretu roža raste. 12 pesmi Materi božji za cerkveni mešani pevski zbor. Loče 1937. Drugi natis. Cena 13 din. Z dovoljenjem lavantjanskega knezoškofijstva. Prepisal in pomnožil Silvester Orel, Loče pri Poljčanah. — Te pesmi sem že v prvi izdaji pohvalil in jih priporočil kot prav lepe in pevne. So sicer tu pa tam kake šibkosti tudi tu, a na splošno je pa le dosti dobrega in zdravega v njih. Napake: vzporedne oktave med sopranom in basom v 3. taktu 11 pesmi, ki sem jih omenjal pri prvi izdaji, so žal tudi tu ostale. Tenor naj poje, dvakrat a, bas pa d in spodnji fis.

St. P.

Anton Foersterjeve Litanije Sreca Jezusovega za moški zbor in ljudsko petje so izšle v IV. natisu. Cena 4 din.

Razne vesti.

„Soproga l. 1926 umrlega stolnega kapelnika in slovenskega skladatelja Antona Foersterja, čigar 100 letnico rojstva prav letos obhajamo, **gospa Petronila Foerster**, je 29. januarja 1937 zdrava in čvrsta praznovala svojo devetdesetletnico. Blagi gospe, ki je bila najboljša soproga našemu glasbenemu prvaku, najskrbnejša mati peterih otrok in dolgoletna marljiva pevka ljubljanskega stolnega kora, o priliki njenega redkega jubileja najiskreneje čestitamo s srčno željo, da jo Bog ohrani še mnogo let!

V Gorici je 16. februarja preminul — kot žrtev zločinske roke — zaslužni slovenski glasbenik in skladatelj **Lojze Bratuž**. Rojen je bil v Gorici 17. febr. 1902. Od svoje mladosti do svoje žal prezgodnje smrti je bil velik trpin: okusil je v Gorici vojne grozote, bil s svojci interniran v južni Italiji, pozneje kot učitelj kazensko premeščen v provincio Pescara. Tu je orglal in vodil petje v božjepotni cerkvi »Il Volto Santo«, dokler mu niso še tega odvzeli. V Gorici je bil potem pevovodja Prosvetne Zveze, vadal in vodil pevske zборе po vsej goriški deželi, vodil koncerte »Mladike« in mogočne pevske zборе na božjih potih. Pokojni nadškof Sedej ga je imenoval za učitelja petja v Malem semenišču in za nadzornika cerkvenega petja v goriški nadškofiji. Administrator nadškofije Sirotti pa ga je iz Malega semenišča odslovil. Zadnja leta je potem Bratuž glasbo še privatno poučeval in vodil cerkveni pevski zbor v Podgori. Tu ga je zadnji božič zadel zadnji udar neprijateljev. — Za blagopokojnim Bratužem žaluje miada vdova z dvema otročičema. Žalujejo goriški Slovenci in vsa slovenska srca. Saj z Bratužem smo izgubili tudi nadarjenega skladatelja, ki imamo od njega v raznih zbirkah več jako lepih, krepko zasnovanih, toplo občutenih pesmi. Počivaj v Bogu, naš dragi Lojze Bratuž! Slava Ti!

Umril je v Ptujju meseca februarja bivši tamošnji minoritski organist **Silvester Šentjure**. Orglarsko šolo v Ljubljani je z odliko dovršil l. 1890. Kot organist je služboval v Štangi, potem pa v Ptujju. Mnogo je storil za organizacijo slovenskih organistov. Bil je predsednik pripravljalnega odbora za ustanovitev Podpornega društva organistov in njegov prvi predsednik. Glede org. društva se je svojčas mnogokrat oglašal v Cerkv. Glasbeniku. Naj v miru počiva!

Umril je v Ljubljani 18. januarja 1937 g. **Ivan Dachs**, gostilničar in posestnik, bivši občinski svetnik in meščan ljubljanski. Kot navdušen pevec je bil v mlajši dobi član in predsednik pevskega društva »Ljubljane«. Naj v miru počiva!

V začetku januarja 1937 se je vršil v Celju pevski tečaj **Pevske zveze**. Vodil ga je pevovodja Zveze prof. Marko Bajuk.

G. Ivo Cvek, organist in občinski delovodja v Loki pri Zidanem mostu, je v januarju obhajal šestdesetletnico rojstva. Našemu zvestemu somišljeniku želimo še za naprej vsi srečo.

V ljubljanski operi so izvajali zadnji čas krasno, svečano opero »Hovanščina«, delo ruskih skladateljev Musorskega in Rimski-Korsakova.

V Ljubljani so ustanovili društvo »Glasbena akademija«. Društvo hoče skrbeti za napredek našega glasbenega življenja in podpirati naš glasbeni naraščaj.

V Ločah so nedavno ustanovili sloven. pevsko društvo »Slovanci. G. Matija Hiti, nadučitelj v pokoju v Dobu pri Domžalah, je 16. februarja t. l. obhajal 80letnico rojstva. Kot učitelj je služboval na Ubeljskem, v Orehku, v Senožečah, v Slavini, v Dobrniču, v Starem trgu ob Kolpi in v Dobu. Tu je bil vodja dvorazrednice 22 let. Učiteljeval pa je 48 let. Razen v Dobrniču in Starem trgu je povsod deloval tudi kot organist in cerkveni pevovodja. Slavljencu k njegovemu jubileju iskreno čestitamo.

Klavir, prav dobro ohranjen in močan, je na prodaj pri g. Francu Grmu, ravnatelju gluhonemnice v Ljubljani, Zaloška cesta 5/I.

TO IN ONO.

Angleški glasbenik George Galloway, organist in zborovodja v Liverpoolu, nam piše sledeče: »Rad bi dobil čim več zvez s slovenskimi skladatelji in upam, da boste posredovali pri Vaših prijateljih, ki so komponisti ali ki imajo veseleje in ambicijo, da postanejo, in ki žele, da bi se njihova dela izvajala v Angliji. Prosim, bodite tako prijazni in jim dajte moj naslov in jim recite, naj pošljejo svoja dela, in bom skušal pomoči jim — če bodo odgovarjala — do dostojne izvedbe pri nas. Večina danskih skladateljev je to naredila in se pri nas sedaj precej izvajajo.« Če bi hotel kateri naših skladateljev, cerkvenih ali svetnih, stopiti z g. Gallowayem v stik, evo tu njegov naslov: G. G. 9, Avolon Road, West Derby Liverpool 12. Urednik.

O Stanko Premrljih »Orgelskih skladbah« IV. zv., je napisal prof. Franjo Dugan v Sveti Ceciliji 1937 sledečo oceno: »Zbirka sadržaje kompozicije raznega opsega i karaktera. Ima tu kratkih preludija, zatim i takovih večega opsega, nekoliko pastorela, jedna crkvena koračnica i napokon fugata i fuga velikoga opsega. Za vse te kompozicije može se reći, da se odlikuju originalnom invencijom i melodijskom i harmoničkom. Napose valja istaknuti formalnu preglednost i jasnu arhitektoniku tih kompozicija bilo onih manjih u periodičnim formama komponisanih bilo onih većih n. pr. fuga, koje su gotovo monumentalne. — »Crkvena koračnica« sjeća po svojem sadržaju na analogne kompozicije nekih talijanskih komponista. — Neznam, da li je zgodno taj stil k nama prenašati. Na koncu zbirke nalaze se varijacije na pjesmicu P. Ang. Hribara »Ti, o Marija«, koja je i kod nas poznata i po kojoj se kod nas pjeva »Djevica njezina«. Sve u svemu može se reći »vrlo uspjela zbirka«, kojoj će svirači naći veselje, slušači nasladu, a mladi organisti mnogo pouka. Radi toga ju najtoplije preporučam našim organistima.« Pri skladatelju se te orgelske skladbe dobe za 30 Din.

DAROVI ZA CERKVENI GLASBENIK.

Emil Vidrih na Sušaku: 30 Din; po 20 Din: Čč. sestre v ljubljanski splošni bolnišnici, gospa Antonija Schulz v Ljubljani, g. Vojteh Hybašek, profesor glasbe v Št. Vidu nad Ljubljano, g. Gustav Rakuša, organist v Št. Ilju v Slov. goricah, frančiškanski samostan na Brezjah; po 10 Din: g. Franjo Cimerman v Kranju, g. Alojzij Krajnc, obč. delovodja v Slovenjgradu, g. Anton Wornig, organist na Bledu, g. Ignacij Nadrah, stolni prošt v Ljubljani, g. Franc Premrl, organist v Šmartnem pod Šmarno goro. — Vsem p. n. darovalcem se najlepše zahvaljujemo in Bog Vam obilno povrni!

NAŠE PRILOGE.

Današnja glasbena priloga v obsegu 8 strani prinaša nadaljevanje Anton Foersterjeve latinske maše »Missa Quilismac in sicer Credo do konca. Posamezni izvodi pri večjem odjemu po 2 Din, sicer 2.50 Din.

Izhaja kot mesečnik v dvojnih številkah. Cena listu z glasbeno prilogo vred 40 Din, za dijake 25 Din, za inozemstvo protivrednost 60 Din letno. Uredništvo in upravnništvo: Pred Škofijo 12/I. Odgovorni urednik lista in glasbene priloge in izdajatelj Stanko Premrl v Ljubljani. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani Karel Čeč.